

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

октобар 2019 / број 34

10/2019

У ЛИКВИДАЦИЈИ

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравом и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
 0800 111 111

Оснивач и издавач:

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.

Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравец Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

Весна Јовичић, овлашћени интерни ревизор;

Душан Рајаковић, спец. менаџмента здравствених установа;

мр Жељко Албанезе;

мр Јован Чанак;

дипл. екон. Маја Јовановић, виши

буџетски инспектор у Министарству финансија;

др Маријана Жиравец Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник“;

мр Милица Бјелић, овлашћени

екстерни и интерни ревизор;

Саша Павловић, дипломирани правник;

дипл. правник Слободанка Келечевић, виши буџетски инспектор у

Министарству финансија;

дипл. екон. Тања Ђелкапић, млађи

саветник у Министарству финансија

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашевић

Штампа:

Digital art, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд

тел: +381 11 2836 890

факс: +381 11 2836 474

имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за
рачуноводство, финансије и порезе / главни
и одговорни уредник Маријана Жиравец
Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017) -
Београд : ИНГ-ПРО, 2017 - (Београд : Digital
art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом
медijumu:

Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-
3825

ISSN 2560-3221 = Пословни саветник

COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Сећате се Марице?

– Сатира –

Знате да је Марица у марту месецу нарушила здравље због стреса изазваног прикупљањем рачуна за правдање трошкова превоза за долазак и одлазак са посла за хиљаду запослених. Ситуација је кулминирала у мају када више није знала ко се, када и чиме превози на посао, а регистраторе са „доказним материјалом“ више није имала где да одлаже, па је као легло коцке почела да их слаже око себе, тако да је канцеларијца већ у јуну личила на бункер.

Није то више могло да се издржи. Једног јутра, на кафи код Зорке, Зорка јој гледа у шољу и каже: „Аааа, имаш Марице неку жабурицу овде, раскречила се преко целе шоље, а изнад ње полумесец. То ти је нека промена!“ „Ма каква црна промена“, на мршти се Марица, „сваки дан ми је исти већ годинама: трчи, јури, секирај се. Ујутро кад устанем не знам ни да ли сам била жива претходног дана, како је брзо прошао!“ „Можда ћеш променити посао“, инсистира Зорка, јер шоља никада не лаже.

Мисли Марица о томе данима, мисли и ноћу јер не може да спава, хрче овај њен – земља се тресе. И одлучи на крају да дâ отказ и отвори агенцију за књиговодствене услуге. Биће сама свој газда. Зна посао, ради у рачуноводству цео живот, а клијенте ће да на'вата већ некако, не треба њој много. Водиће књиге мужу механичару, а прећи ће код ње и комшије цвећар, превозник, пекар и трговац.

Тако је регистровала агенцију „Свак' своје зна“. Прошло је пар месеци, књижи Марица своје клијенте, бори се са њима и евиденцијама: те муж механичар хоће у паушалце, цвећар има производњу цвећа, а неће да плати вођење погонског књиговодства (каже јој: „Све је то репроматеријал, каква производња!“), превозник купио комби у иностранству, а онда ставио кеш у џеп, одвео госпођу на излет у иностранство и платио тамо комби „на лицу места“, док трговац константно има распродају, тако да нивелације цена она више не може ни да похвата. Ради Марица, оно што не зна пита, мало гледа и на групи на Фејсбуку, па посматра и како други раде.

А онда је пресече као гром из ведре неба кад су на друштвеним мрежама објавили да се мења Закон о рачуноводству и сви који имају агенцију морају да добију лиценцу од Удружења С. Јао мајко, ко ће то да плати, јао мајко где да нађе време да учи и спрема испите. Признаће јој нешто с факултета гарант, али опет нема она времена да иде на те њихове едукације ни пара за силну обавезну литературу. А и шта ће јој то? Што не зна – постави питање „Пословном саветнику“, људи јој одмах одговоре, она поступи тако како јој напишу и тера даље. Све што је ново прочита у часопису, а кад буде дошло време за завршне рачуне, отићи ће код њих на саветовање.

Гледа Марица вебинар јавне расправе о Нацрту закона, гледа и муж механичар с њом и каже: „Па видиш да овај човек, консултант, лепо каже да мораш да стекнеш звање и то без обавезе учлањења у било које удружење. Нико не помиње лиценцу, ни скупљање неких бодова, жено божја!“ „Ма шта ти знаш о томе“, наљути се Марица, „држи се ти своје гедоре. Ако учени људи у групи на друштвеним мрежама јачу због тога, сигурно је тако.“ Ућута муж, мудра глава, зна да не вреди даље говорити јер ако је зацртала себи да треба да паничи унапред, ту ни кофа 'ладне воде не би помогла.

Ипак Марицу његове речи копкају, па сама почиње да истражује. Проучава сајт и документацију Удружења С, гледа на Јутјубу 84. седницу Одбора за финансије, републички буџет и контролу трошења јавних средстава. Сада јој је мало јасније. Стечено звање значи сертификат да си положио испите, као на факултету – положио си испите и добио диплому на крају, којом си стекао неко звање (и знање?). Лиценца коју ови на мрежама помињу је нека интерна дозвола на основу које те Удружење С упише у свој адресар, који зову Регистар ентитета за пружање рачуноводствених услуга. То нема везе са регистром који ће по новом да води АПР. Значи, 9 испита пута 2.350 динара, то је 21.150 динара. Сама ће да спреми испите, пронаћи ће тестове из ранијих година, па полако. За ово обавезно учлањење у Удружење С, које стоји у Пријави за стицање професионалног звања, народ ће се сигурно побунити, а можда им неко и нареди да то избришу. Ако буде морала, она ће код њих да иде да положи испите и стекне звање. А када буде желела да постане члан неког, било ког удружења, прво ће сама да га изабере и онда са поносом да постане члан. Што би рекао Радован III: „Идем улицом, чланска карта вири два прста из џепа, људи вичу: 'Ево иде друг члан!'”

Одлучила Марица да не паничи унапред, да види прво шта ће Скупштина коначно да усвоји. Једно је сигурно – препуцавања на друштвеним мрежама више не чита! Гора су од хркања због кога ноћима не спава.

На крају крајева, ако до краја 2022. не успе да положи тих пар испита, вратиће се у свој бункер у стару фирму.

др Маријана Жиравец Младеновић, главни и одговорни уредник

САДРЖАЈ

АКТУЕЛНА ТЕМА

■ Мр Милица Бјелић	
КОМЕНТАР НАЦРТА ЗАКОНА О РАЧУНОВОДСТВУ	6
■ Мр Милица Бјелић	
КОМЕНТАР НАЦРТА ЗАКОНА О РЕВИЗИЈИ	12
■ Мр Жељко Албанезе	
МИНИМАЛНА ЗАРАДА ЗА 2020. ГОДИНУ УТВРЂУЈЕ СЕ ПРЕМА НОВОЈ МИНИМАЛНОЈ ЦЕНИ РАДА ОД 172,54 ДИНАРА НЕТО	18

РАЧУНОВОДСТВО

■ Др Маријана Жиравац Младеновић	
ЛИКВИДАЦИЈА ДРУШТВА СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ – РАЧУНОВОДСТВЕНИ И ПОРЕСКИ АСПЕКТ ПРЕСТАНКА ДРУШТВА	21
■ ПИТАЊА ПРЕТПЛАТНИКА НА ТЕМЕ ИЗ РАЧУНОВОДСТВА:	57
● репрезентација – сопствени производи;	
● издавање фискалног рачуна приликом даљинске продаје – продавац одлучио да издаје рачуне;	
● огранак на истој адреси као седиште или проширење услуге у оквиру постојеће делатности;	
● поклон материјала друштву од стране оснивача – физичког лица;	
● пореска амортизација.	

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

■ Мр Јован Чанак	
РОДИТЕЉСКИ ДИНАР У ФУНКЦИЈИ ОСТВАРИВАЊА ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ У УСТАНОВАМА ПРЕДШКОЛСКОГ И ШКОЛСКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	61
■ Дипл. правник Слободанка Келечевић	
КОНТРОЛНА ЛИСТА – ПЛАНИРАЊЕ И ИЗВРШАВАЊЕ БУЏЕТА ЗА 2019. ГОДИНУ	68
■ Душан Рајаковић, спец. менаџмента здравствених установа	
ДИРЕКТНО ПЛАЋАЊЕ РФЗО ДОБАВЉАЧИМА ЗА ИСПОРУЧЕНЕ ЛЕКОВЕ, У ИМЕ И ЗА РАЧУН ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА	73
■ Весна Јовичић	
СТРАТЕГИЈА УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА КОД КОРИСНИКА ЈАВНИХ СРЕДСТАВА	80

ПОРЕЗИ

■ дипл. екон. Тања Ђелкапић	
ЛИКВИДАЦИЈА И СТЕЧАЈ СА АСПЕКТА ПРИМЕНЕ ПРОПИСА КОЈИМА СЕ УРЕЂУЈЕ ПДВ	84
■ КРАТКЕ ТЕМЕ: Примери уноса у образац ПОПДВ ..	90
■ ПИТАЊА ПРЕТПЛАТНИКА НА ТЕМЕ ИЗ ПОРЕЗА И ПДВ-А:	92
● прекњижавање претплате ПДВ-а и измиривање других пореских обавеза;	
● осигурање које наплаћује туристичка агенција;	
● ПДВ – накнада штете по основу измакле користи;	

- посредовање у промету авио-превоза;
- натурални радат;
- услуга поправке резервних делова и обуке
запослених пружена нерезидентном правном лицу;
- продаја улазница за концерт.

ЗАРАДЕ

■ Мр Жељко Албанезе	
ОДОБРАВАЊЕ И ИСПЛАТА ЗАЈМА ЗАПОСЛЕНИМА ..	100
■ Мр Жељко Албанезе	
ИСПЛАТА МЕЂУДИВИДЕНДИ ЗА 2019. ГОДИНУ	106
■ Дипл. правник Саша Павловић	
КОНТРОЛНА ЛИСТА ЗА ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР У ОБЛАСТИ РАДНИХ ОДНОСА	112
■ ПИТАЊА ПРЕТПЛАТНИКА НА ТЕМЕ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАРАДА	117
● повраћај дела доприноса за новозапослено лице;	
● прерасподела радног времена и сатница сезонског радника;	
● исплата хранарине спортистима аматерима;	
● поклон непокретности оснивачу – физичком лицу;	
● путно осигурање предузетника и запосленог;	
● пријава на социјално осигурање предузетника који има заснован радни однос у иностранству;	
● (не)постојање обавезе плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање за оснивача привредног друштва који је уједно запослен у другом друштву;	
● обавеза исказивања топлог obroка на платној листи ако је послодавац обезбедио исхрану;	
● новчана помоћ за лечење оснивача;	
● носилац пољопривредног газдинства који заснива радни однос код неког другог послодавца;	
● исплата бонуса породици – изнад највише основице;	
● добровољно плаћање доприноса за време посебне неге детета.	

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

■ Дипл. екон. Маја Јовановић	
АНАЛИЗА ПРЕЛОМНЕ ТАЧКЕ	129
■ Мр Жељко Албанезе	
КОНТРОЛА ОСТВАРЕНОГ ПОСЛОВНОГ РЕЗУЛТАТА У ПРВИХ ДЕВЕТ МЕСЕЦИ 2019. ГОДИНЕ	141

ПРИВРЕДНА СТАТИСТИКА

■ ИЗВОДИ ИЗ АКТУЕЛНИХ МИШЉЕЊА МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА	144
● Рачуноводство	
● Порез на додату вредност	
● Порез на доходак грађана	
● Порез на имовину	
● Девизно пословање	
■ МИШЉЕЊА МИНИСТАРСТВА ТРГОВИНЕ У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ НОВОГ ЗАКОНА О ТРГОВИНИ	165
■ КАЛЕНДАР ПОРЕСКИХ И ДРУГИХ ОБАВЕЗА ЗА ОКТОБАР 2019. ГОДИНЕ	169

АКТУЕЛНО

Коментар Нацрта закона о рачуноводству

У чланку су представљене најзначајније измене које садржи Нацрт закона о рачуноводству, чија је јавна расправа била отворена од 12. августа до 2. септембра 2019. године, што представља изузетно кратак период за расправу. Такође, осврт на Нацрт закона укључује лични и професионални став аутора у вези са појединим предложеним изменама.

Коментар Нацрта закона о ревизији

У чланку су представљене најзначајније измене које садржи Нацрт закона о ревизији, чија је јавна расправа отворена од 12. августа до 2. септембра 2019. године, што представља изузетно кратак период за јавну расправу. Такође, осврт на Нацрт закона укључује лични и професионални став аутора у вези са појединим предложеним изменама.

Минимална зарада за 2020. годину утврђује се према новој минималној цени рада од 172,54 динара нето

С обзиром на то да чланови Социјално-економског савета Републике Србије нису успели да усагласе ставове у вези са висином нове минималне цене рада за 2020. годину, одлуку о њеној висини донела је Влада, са позивом на став 2. члана 112. Закона, у коме се каже да, ако Социјално-економски савет не донесе одлуку у року од 15 дана од дана почетка преговора, одлуку о висини минималне цене рада доноси Влада Републике Србије.

РАЧУНОВОДСТВО

Ликвидација друштва са ограниченом одговорношћу – рачуноводствени и порески аспект престанка друштва

У чланку је приказан правни, рачуноводствени и порески аспект добровољне ликвидације друштва с ограниченом одговорношћу (д. о. о.). Објашњена су права и обвезе ликвидационог управника, који спроводи ликвидацију друштва. Посебно је дефинисано финансијско извештавање друштва у ликвидацији, утврђивање пореза на добит и састављање пореског биланса, као и порески третман ликвидационог остатка. У чланку

је дат осврт и на пореско извештавање у случају обустављања ликвидације.

Питања претплатника на теме из рачуноводства

У овом прилогу објављени су одговори на нека од постављених питања претплатника на теме из рачуноводства:

- репрезентација – сопствени производи;
- издавање фискалног рачуна приликом даљинске продаје – продавац одлучио да издаје рачуне;
- огранак на истој адреси као седиште или проширење услуге у оквиру постојеће делатности;
- поклон материјала друштву од стране оснивача – физичког лица;
- пореска амортизација.

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Родитељски динар у функцији остваривања ваннаставне активности у установама предшколског и школског образовања и васпитања

Родитељски динар је, као термин, први пут употребљен у Националној стратегији образовања у Србији 2005–2010. године, што подразумева увођење додатних извора финансирања делатности школских и предшколских установа, и то не само из буџетских средстава већ и из средстава родитељског динара. Поставља се питање да ли се тај вид финансирања установа образовања и васпитања односи на њихову редовну или само проширену, односно додатну делатност.

Контролна листа – планирање и извршавање буџета за 2019. годину

У овом тексту биће представљена Контролна листа – Планирање и извршавање буџета за 2019. годину, шифра: КЛ-015-01/01. У њој су дата питања која се односе на контролу обрачуна и исплате плата запосленима којима је основица за обрачун плата прописана Законом о буџету, затим на уплате добити у јавним предузећима, привредним друштвима и другим субјектима који по овом закону имају обавезу да део добити остварене по завршном рачуну уплате у буџет, као и на исплате бонуса, награда и др., измиривање обавеза по основу комерцијалних трансакција по

плата назива се привремена дивиденда, односно међудивиденда. Претходна законска одредба директно се односила на акционарска друштва, међутим, сагласно члану 182. став 1. Закона, на исплату добити члановима друштва са ограниченом одговорношћу сходно се примењују одредбе Закона о исплати дивиденде и међудивиденде акционарима.

Контролна листа за инспекцијски надзор у области радних односа

Инспекција рада у поступку редовног инспекцијског надзора примењује контролне листе, при чему је најпознатија и најзаступљенија она контролна листа која се тиче инспекцијског надзора у области радних односа.

Питања претплатника на теме из области зарада

У овом прилогу објављени су одговори на нека од постављених питања претплатника на теме из области зарада:

- повраћај дела доприноса за новозапослено лице;
- прерасподела радног времена и сатница сезонског радника;
- исплата хранарине спортистима аматерима;
- поклон непокретности оснивачу – физичком лицу;
- путно осигурање предузетника и запосленог;
- пријава на социјално осигурање предузетника који има заснован радни однос у иностранству;
- (не)постојање обавезе плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање за оснивача привредног друштва који је уједно запослен у другом друштву;
- обавеза исказивања топлотоброја на платној листи ако је послодавац обезбедио исхрану;
- новчана помоћ за лечење оснивача;
- носилац пољопривредног газдинства који заснива радни однос код неког другог послодавца;
- исплата бонуса породиљи – изнад највише основице;
- добровољно плаћање доприноса за време посебне неге детета.

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

Анализа преломне тачке

У овом тексту представљен је финансијски симулациони модел у Microsoft Excel-у који се користи у пословном одлучивању и анализи преломне тачке рентабилности. Предност моделирања у табеларном програму јесте његова широка распрострањеност на пословним рачунарима, велики број уграђених функција и модула за анализу података и извештавање, једноставна и ефикасна анализа сценарија путем тренутне промена свих променљивих захваљујући функцији уланчавања ћелија, једноставно коришћење, краће време израде модела, додатне погодности као што је ВБА и доступност *add-in* програма. Преломна тачка (*break-even point*) представља тачку у којој се не остварује ни профит ни губитак у скупу пословних трансакција, као и тачку у којој су укупни трошкови изједначени са укупним приходима (праг рентабилности).

Контрола оствареног пословног резултата у првих девет месеци 2019. године

Наша привредна друштва немају законску обавезу да састављају деветомесечни периодични обрачун. Међутим, корисно је за овај период извршити контролу оствареног пословног резултата из више разлога. Прво, деветомесечни обрачун умногоме може да укаже на предстојеће годишње резултате и, друго, овај резултат представља реалну основу за послове у вези са израдом плана пословања за 2020. годину.

ПРИВРЕДНА СТАТИСТИКА

На крају издања налазе се:

- Изводи из актуелних мишљења Министарства финансија,
- Мишљења Министарства трговине у вези са применом новог Закона о трговини,
- Календар пореских и других обавеза за октобар 2019. године.

ПС

Коментар Нацрта закона о рачуноводству

У чланку су представљене најзначајније измене које садржи Нацрт закона о рачуноводству, чија је јавна расправа била отворена од 12. августа до 2. септембра 2019. године, што представља изузетно кратак период за расправу. Такође, осврт на Нацрт закона укључује лични и професионални став аутора у вези са појединим предложеним изменама.

Увод

У образложењу предлагача које се односи на доношење новог нацрта о рачуноводству појашњено је да је важећи Закон о рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 62/2013 и 30/2018) из 2013. године, који уређује материју корпоративног рачуноводства, делимично усклађен са новом Директивом 2013/34/EУ о годишњим финансијским извештајима, консолидованим финансијским извештајима и повезаним извештајима одређених врста привредних друштава. Овај закон није усклађен са Директивом 2014/95/EУ о измени Директиве 2013/34/EУ у погледу објављивања нефинансијских информација и разноликости одређених великих предузећа и група. Наведено је указало на потребу даље хармонизације домаћег законодавства у овој области са правним тековинама ЕУ, што је основ за доношење новог закона о рачуноводству.

Поглавље I – Основне одредбе

У члану 2. Нацрта закона о рачуноводству (даље: Нацрт) наведене су дефиниције појмова, али су дата далеко шира разматрања појмова у односу на претходни закон, а истим су уведени

и нови појмови, који, по мишљењу аутора, не би требало да буду регулисани у Закону о рачуноводству, већ у другим законима који уређују наведену област. На пример, дају се дефиниције правног лица које делује у екстрактивној индустрији, правног лица које делује у сечи примарних шума, пројеката и плаћања, а у вези су са појединим одредбама које се касније појављују у Нацрту. Сматрамо да наведене дефиниције, заједно са каснијим члановима због којих су и изнете, треба да буду унете у законе који уређују наведене индустрије и области, а не у Закон о рачуноводству.

Значајна новина огледа се у томе што су у **члану 4. Нацрта у обвезнике примене закона уврштене и стечајне масе регистроване у Регистру стечајних маса који води Агенције за привредне регистре.**

Разврставање правних лица и предузетника

Промењени су критеријуми и нове граничне вредности за одређивање величине правних лица у циљу усклађивања са захтевима Директиве 2013/34/EУ. У следећој табели дати су критеријуми за разврставање правних лица у складу са Нацртом:

КРИТЕРИЈУМИ	МИКРО	МАЛА	СРЕДЊА	ВЕЛИКА
Просечан број запослених	до 10	10 до 50	50 до 250	преко 250
Пословни приход	до 700.000 ЕУР	700.000 до 8.000.000 ЕУР	8.000.000 до 40.000.000 ЕУР	преко 40.000.000 ЕУР
Укупна актива	до 350.000 ЕУР	350.000 до 4.000.000 ЕУР	4.000.000 до 20.000.000 ЕУР	преко 20.000.000 ЕУР

Чланом 60. Нацрта прописано је да ће подзаконска акта неопходна за примену овог закона бити донета у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, а почеће да се примењују од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембра 2021. године. До почетка примене тих подзаконских аката примењиваће се подзаконски акти донети на основу Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 62/2013 и 30/2018).

Одредбама члана 61. Нацрта прописано је да су правна лица, односно предузетници који имају регистровану претежну делатност за пружање рачуноводствених услуга дужни да ускладе своје пословање са одредбама овог закона најкасније **у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.**

Чланом 62. Нацрта уређено је да лица која су стекла професионална звања у складу са Законом о рачуноводству („Сл. лист СРЈ”, бр. 46/96, 74/99, 22/2001 и 71/2001) и Законом о рачуноводству и ревизији („Сл. лист СРЈ”, број 71/2002, и „Сл. гласник РС”, број 55/2004), та звања могу сходно да користе за испуњавање захтева из члана 18. став 1. тачка 3) и став 2. тачка 3).

Изнети став аутора на поједине измене Закона достављен је и Министарству финансија до рока који је одређен за завршетак јавне расправе, односно до 2. септембра. Надамо се да су обвезници примене закона, пре свега рачуновође, детаљно прочитали Нацрт и упутили, такође, своје предлоге Министарству финансија и на тај начин допринели да се Нацрт закона побољша на начин који ће обвезницима олакшати његову примену.

ПС

Мр Милица Бјелић, овлашћени интерни и екстерни ревизор

Коментар Нацрта закона о ревизији

У чланку су представљене најзначајније измене које садржи Нацрт закона о ревизији, чија је јавна расправа отворена од 12. августа до 2. септембра 2019. године, што представља изузетно кратак период за јавну расправу. Такође, осврт на Нацрт закона укључује лични и професионални став аутора у вези са појединим предложеним изменама.

Увод

Пружање услуга ревизије финансијских извештаја у Републици Србији регулисано је Законом о ревизији („Сл. гласник РС”, бр. 62/13 и 30/18), који је ступио на снагу 24. јула 2013. године (односно измене 30. априла 2018. године), као и подзаконским актима донетим за његово спровођење. У време доношења (2013. године) Закон о ревизији био је предмет усклађивања са Осмом директивом ЕУ (2006/43/ЕЗ) која уређује област законске ревизије и са којом је овај закон у потпуности усклађен. У међувремену је 16. априла 2014. године донета Директива о измени Осме директиве (2014/56/ЕУ), чија је примена обавезна за чланице ЕУ почев од јуна 2016. године, као и Уредба ЕУ број 537/2014, са којима је актуелни закон делимично усклађен.

Основни разлози који су подстакли предлагача да приступи изради новог Нацрта закона о ревизији (даље: Нацрт) свакако су:

1) усклађивање са захтевима нових прописа ЕУ (Директива 2014/56/ЕУ и Уредба ЕУ 537/2014) којима се уређује ова област и

2) отклањање уочених недостатака у примени постојећег законског решења.

Нацрт је подељен у 10 поглавља.

Поглавље I – Основне одредбе (чл. од 1. до 11. Нацрта)

Ово поглавље садржи одредбе којима се утврђује предмет уређивања овог закона, којима се дефинишу основни појмови и којима се уређује утврђивање и објављивање превода МСР, затим која правна и физичка лица – предузетници могу

Одредбама чл. од 87 до 93. дефинисане су и описане мере које Комисија у поступку контроле квалитета рада **може да изрекне друштву за ревизију и/или самосталном овлашћеном ревизору: јавна опомена, привремена забрана обављања законске ревизије, одузимање дозволе за обављање ревизије, условно одузимање дозволе за обављање ревизије, забрана за осниваче и чланове административног органа друштва за ревизију, као и новчана казна.**

Одредбама чл. од 94. до 99. дефинисане су и описане мере које Комисија може да изрекне лиценцираним овлашћеним ревизорима у поступку контроле квалитета рада: **опомена, јавна опомена, условно одузимање лиценце, одузимање лиценце, као и новчана казна.**

Поглавље VII – Јавни надзор над обављањем ревизије (чл. од 102. до 110. Нацрта)

У оквир овог поглавља улазе одредбе о деловима рада Комисије, начину обављања послова, мерама у поступку надзора, начину финансирања и надлежностима Комисије поверених овим законом, а ту су и делови који се односе на измену улогу Одбора за јавни надзор и међусобно признавање регулативе држава чланица у погледу јавног надзора и заштите података.

Поглавље VIII – Међународна сарадња (чл. од 111. до 113. Нацрта)

Одредбе којима се уређују питања сарадње у области ревизије између надлежних домаћих и институција држава чланица ЕУ, односно трећих земаља, као и друга питања у вези са међународном сарадњом саставни су део овог поглавља. Међународна сарадња уређена је у складу са захтевима регулативе ЕУ.

Поглавље IX – Казнене одредбе (чл. од 114. до 116. Нацрта)

Поменуто поглавље садржи одредбе о казнама које могу да се изрекну у случају кршења, односно непоштовања одредби овог закона. Ради подизања квалитета ревизорског извештавања унапређен је и обухват мера (казни) које могу бити изречене за непоштовање закона и правила струке, као и њихова ефикасност.

Као новина у односу на досадашње решење предвиђено је изрицање административних новчаних казни друштвима за ревизију и ревизорима, које ће изрицати директно надзорно тело (Комисија), уместо досадашњег решења по којем су новчане казне могле да се изричу једино у облику привредног преступа, односно прекршаја (скраћује се време и убрзава поступак за изрицање новчане казне).

Новчано могу бити кажњени: обвезници ревизије који не поштују одредбе овог закона, као правно лице код којег се врши ревизија, друштво од јавног интереса ако није основало Комисију за ревизију, Комора, одговорно лице Коморе, у случају да своје обавезе не испуњавају у складу са овим законом.

Поглавље X – Прелазне и завршне одредбе (чл. од 117. до 127. Нацрта)

Ово поглавље садржи одредбе којима се успоставља континуитет са постојећом регулативом у области ревизије, а прописује се и време ступања на снагу одредби овог закона и престанак примене досадашње регулативе.

Сагласно члану 120, друштва за ревизију дужна су да ускладе своје пословање са одредбама овог закона **најкасније у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу, као и да о томе обавесте Комисију и Комору.**

Одредбама члана 121. прописано је да се лицима која су до дана ступања на снагу овог закона стекла професионално звање овлашћени ревизор, односно овлашћени интерни ревизор, у складу са раније важећом законском регулативом признаје стручно звање овлашћени ревизор, односно овлашћени интерни ревизор, у складу са овим законом.

Дефинисано је ступање на снагу овог закона почев од 1. јануара 2020. године.

ПС

Одговарамо на питања
претплатника!
Поставите нам питање
путем обрасца на страници
poslovnisavetnik.net

Минимална зарада за 2020. годину утврђује се према новој минималној цени рада од 172,54 динара нето

С обзиром на то да чланови Социјално-економског савета Републике Србије нису успели да усагласе ставове у вези са висином нове минималне цене рада за 2020. годину, одлуку о њеној висини донела је Влада, са позивом на став 2. члана 112. Закона о раду, у коме се каже да, ако Социјално-економски савет не донесе одлуку у року од 15 дана од дана почетка преговора, одлуку о висини минималне цене рада доноси Влада Републике Србије.

Увод

Према одредбама члана 112. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2015, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – др. пропис), **минимална цена рада** утврђује се одлуком Социјално-економског савета основаног за територију Републике Србије (даље: Социјално-економски савет). При утврђивању минималне цене рада полази се нарочито од егзистенцијалних и социјалних потреба запосленог и његове породице, изражених кроз вредност минималне потрошачке корпе, затим од кретања стопе запослености на тржишту рада и стопе раста бруто домаћег производа, као и од кретања потрошачких цена, продуктивности и просечне зараде у Републици. **Минимална цена рада утврђује се по радном часу, без пореза и доприноса, за календарску годину најкасније до 15. септембра текуће године, а примењује се од 1. јануара наредне године. Минимална цена рада не може да се утврди у nižем износу од минималне цене рада утврђене за претходну годину.**

Конкретно, према Одлуци о висини минималне цене рада за период јануар–децембар 2020. године („Сл. гласник РС”, бр. 65/2019 од 13. 9. 2019. године), **минимална цена рада, без пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање, за период јануар–децембар 2020. године износи 172,54 динара нето по радном часу.** То је повећање од 11,1% у односу на минималну цену рада од 155,30 динара по радном часу, која важи за 2019. годину.

Утврђивање минималне зараде у 2020. години

Влада је донела одлуку о минималној цени рада за 2020. годину, међутим, Закон о раду гарантује запосленом **право на минималну зараду** за стандардни учинак и време проведено на раду. Наиме, према ставу 2. члана 111. Закона о раду, минимална зарада одређује се на основу минималне цене рада утврђене у складу са законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде, а запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду.

Као што се види, **Закон о раду разликује минималну цену рада и минималну зараду**, при чему:

- 1) минималну цену рада** усваја Социјално-економски савет, односно Влада, а исказује се по часу рада у нето износу и, сходно законској регулативи, представља јединицу за обрачун минималне зараде;
- 2) минимална зарада** је зарада која се добија множењем часова рада у конкретном месецу са минималном ценом рада и додавањем припадајућих пореза и доприноса.

Чињеница да је минимална цена рада утврђена по часу рада значи да ће укупан месечни износ минималне зараде варирати у зависности од броја часова рада у сваком месецу, при чему се број часова рада израчунава месечно, на основу броја

зараде послодавац је још обрачунавао минули рад и топли оброк. На пример, за месец октобар 2019. године послодавац је за пуно радно време запосленом обрачунао основну нето зараду по минималној цени рада од 155,30 динара ($155,30 \text{ дин.} \times 184 \text{ ч.} = 28.575,20 \text{ динара}$), затим је обрачунао минули рад од 10% (на основицу коју чини основна зарада у висини минималне) у износу од 2.857,52 динара и топли оброк у фиксном износу од 1.000 динара. Овај послодавац од 1. јануара 2020. године, ако и даље буде исплаћивао минималне зараде, запосленом и свим другим који имају минималну зараду мора да исплаћује за 11,1% већу основну зараду по минималној цени рада од 172,54 динара ($172,54 \text{ дин.} \times 184 \text{ ч. у јануару 2020.} = 31.747,36 \text{ динара}$), затим да обрачуна већи минули рад од 10% у износу од 3.174,74 динара, а може и да остави исплату топлот оброка у фиксном износу од 1.000 динара (све је приказано у нето износу ради лакшег праћења). На овим основама послодавци који исплаћују минималну зараду у 2019. години, а то планирају и у 2020. години, морају да поставе план висине зарада, односно повећање зарада и повећање својих трошкова пословања. Уз то, повећањем основне зараде повећава се и основица за обрачун увећања зараде (за минули рад, за ноћни и прековремени рад итд.).

2) Послодавац не исплаћује минималне зараде запосленима у 2019. години, али неки од његових запослених имају ниске коефицијенте својих послова тако да су њихове основне зараде близу минималних. На пример, за месец октобар 2019. године послодавац је за пуно радно време обрачунао основну нето зараду запосленом у висини од 29.000 динара на бази коефицијента радног места од 5,00 и цене рада код послодавца од 5.800 динара ($5,00 \times 5.800 = 29.000 \text{ динара}$ нето основна зарада). Ова основна зарада је изнад важеће минималне зараде за октобар у Србији (износи $155,30 \text{ дин.} \times 184 \text{ ч. за октобар} = 28.575,20 \text{ динара}$). Међутим, иако је ова основна зарада у октобру 2019. године већа од важеће минималне зараде у јануару 2020. године, она ће бити нижа од минималне зараде која ће важити за јануар 2020. године ($172,54 \text{ дин.} \times 184 \text{ ч. у јануару} = 31.747,36 \text{ динара}$). Пошто по Закону о раду исплаћена основна зарада за пуно радно време не може бити нижа од минималне зараде, **овај послодавац мора да понуди запосленом анекс уговора о раду у коме ће му утврдити повећану основну зараду** или у висини минималне, или ће повећати цену рада за обра-

чун зарада са 5.800 динара на, на пример, 6.450 динара, чиме би овај запослени остварио основну зараду већу од важеће минималне у јануару 2020. године ($5,00 \times 6.450 \text{ динара} = 32.250 \text{ динара}$), што је више од минималне зараде за јануар 2020. године од 31.747,36 динара. Наравно, и у овом случају ради се о законској обавези повећања зарада бар оних запослених којима зарада у 2020. години пада испод минималне због номиналног повећања минималне цене рада, а то наравно повлачи питање распона у зарадама са осталим запосленима, као и повећање трошкова пословања. На овим основама послодавци који у 2019. години исплаћују зараде близу минималних морају да поставе план повећања висине ових зарада.

Нова минимална цена рада примењује се на исплате од 1. јануара 2020. године

Чланом 111. став 5. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да минималну зараду исплати запосленом у висини која се одређује на основу одлуке о минималној цени рада која важи **за месец у којем се врши исплата.**

То значи да се нова минимална цена рада од 172,54 динара примењује календарски од 1. јануара 2020. године, без обзира на то за који се претходни месец врши исплата минималних зарада.

Дакле, ако у месецу јануару 2020. године послодавац исплаћује минималну зараду за децембар 2019. године, исплатиће важећу минималну нето цену рада по часу рада у висини од 172,54 динара и обрачунати број часова за месец за који врши исплату, дакле – за децембар. Исто тако, ако у јануару 2020. године исплаћује минималну зараду за новембар 2019. године или за било који претходни месец 2019. или чак неке претходне године, послодавац ће исплатити важећу минималну нето цену рада за 2020. годину од 172,54 динара по часу рада и обрачунати број часова за месец за који врши исплату. Наравно, наведено указује на то да је за послодавце који у 2019. години исплаћују минималне зараде добро да, колико могу, заостале исплате регулишу у току 2019. године, до 31. децембра, по минималној цени рада од 155,30 динара, иначе ће све те заостале исплате из 2019. године морати да обрачунавају по 11,1% вишој минималној цени рада у 2020. години. **ПС**

Ликвидација друштва са ограниченом одговорношћу – рачуноводствени и порески аспект престанка друштва

У чланку је приказан правни, рачуноводствени и порески аспект добровољне ликвидације друштва са ограниченом одговорношћу (д. о. о.). Објашњена су права и обвезе ликвидационог управника, који спроводи ликвидацију друштва. Посебно је дефинисано финансијско извештавање друштва у ликвидацији, утврђивање пореза на добит и састављање пореског биланса, као и порески третман ликвидационог остатка. У чланку је дат осврт и на пореско извештавање у случају обустављања ликвидације.

Увод – законски оквир ликвидације друштва са ограниченом одговорношћу

У складу са чланом 238. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. закон, 5/2015, 44/2018 и 95/2018 – даље: Закон) друштво престаје да постоји брисањем из Регистра привредних субјеката по основу:

- 1) спроведеног поступка ликвидације или принудне ликвидације у складу са овим законом;
- 2) спроведеног поступка стечаја у складу са законом којим се уређује стечај;
- 3) статусне промене чија је последица престанак друштва.

Ликвидација друштва, као један од облика престанка привредног субјекта, спроводи се када друштво има довољно финансијских средстава за покриће свих својих обавеза, за разлику од поступка стечаја, који се спроводи када имовина друштва није довољна за намирење свих потраживања поверилаца. Ликвидација привредног друштва представља последње раздобље у постојању друштва, које траје до његовог брисања из Регистра привредних субјеката.

Закон је основни извор права за институт ликвидације солвентног привредног друштва и уређује ликвидацију као:

- редовну (добровољну) ликвидацију на основу одлуке чланова друштва (чланови 524–545. Закона) и
- принудну ликвидацију, која се спроводи у законом прописаним случајевима, независно од воље власника (чланови 546–548. Закона).

За покретање поступка добровољне ликвидације неопходно је да су испуњена два услова, а то је да:

- друштво има довољно средстава за измирење свих својих обавеза и
- постоји воља чланова друштва да се оно ликвидира кроз овај поступак.

Неки од главних разлога који доводе до добровољне ликвидације привредног друштва су:

- немогућност да друштво даље настави своје пословање, а да оно буде у складу са законом и уговором о оснивању (нпр. непостојање минимума оснивача у одређеном року или непостојање прописаних услова за обављање делатности и сл.);
- када је испуњен циљ ради којег је својевремено такво друштво било основано;
- када неки члан друштва повреди своју обавезу (законску или уговорну) према друштву или другим члановима (нпр. не унесе свој улог) и тако неповољно утиче на пословање друштва, односно када фактички није у могућности да испуни своју обавезу (нпр. дуготрајна болест или смрт) и др.

це или њородиље) ујућује да своја њрава осћваре њреко Националне службе за зайошљавање, сходно Закону о зайошљавању и осигурању за случај незайосленосћи.

С обзиром на то да покретањем односно окончањем ликвидације запосленом престаје радни однос по сили закона, престају и сва права из радног односа, укључујући право на годишњи одмор, о чему је и Министарство рада и социјалне политике понудило Мишљење бр. 011-00-492/2009-02 од 19. 6. 2009. године:

Према њоме, у случају да њослодавац њресћане са радом у складу са Законом о сћечајном њосћујуку или у складу са Законом о њривредним грушћивима (њресћанак њредузећника или ликвидације њривредних грушћава), зайосленом њресћаје радни однос њо сили закона, као и сва њрава из радној односа, ња и њраво на јодишњи одмор.

Запосленом коме је престао уговор о раду послодавац у ликвидацији дужан је да достави решење о престанку радног односа на основу члана 176. став 5. Закона о раду, затим да запосленог одјави са обавезног социјалног осигурања у року од три дана од престанка запослења у смислу члана 132. у вези са чланом 144. став 1. тачка 2) Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС”, бр. 34/2003, 64/2004 – одлука УСРС, 84/2004 – др. закон, 85/2005, 101/2005 – др. закон, 63/2006 – одлука УСРС, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013 и 75/2014), као и да му исплати све неисплаћене зараде и остала примања остварена у складу са уговором о раду и колективним уговором у року од 30 дана од престанка радног односа, сагласно члану 186. Закона о раду.

Значи, запосленима радни однос може да престане непосредно по отварању ликвидационог поступка, с обзиром на то да моментом његовог отварања престаје да постоји својство управљачке функције послодавца које се сада преноси на ликвидационог управника. На тај начин престаје и постојање правног субјективитета једне од страна закључница уговора о раду, односно једне од уговорних страна, чиме се стичу услови за престанак радног односа запослених. С друге стране, уколико је то неопходно, ликвидациони управник има правну моћ да задржи на раду одређени број лица најкасније до момента дефинитивног брисања субјекта ликвидације из Регистра.

Дефискализација фискалне касе

Ако порески обвезник престане са обављањем делатности, дужан је да пре подношења захтева за брисање из одговарајућег регистра поднесе захтев за фискализацију на обрасцу ИПУ-1. На захтеву је потребно да се заокружи разлог под бројем **5) одјава/престанак обављања делатности**. Захтев се подноси преко овлашћеног сервера. Обвезник је дужан да фискалну касу преда овлашћеном сервису оног дана када престаје са радом.

По пријему обрасца ИПУ-1, порески орган телефоном обавештава овлашћени сервис о времену када ће се поступити по захтеву обвезника за брисање фискалне касе из Регистра фискализационих каса због престанка обављања делатности, које не може бити дуже од два дана од дана пријема обрасца ИПУ-1 од стране пореског органа.

Пореска управа доноси решење о брисању обвезника из Регистра фискализационих каса због престанка обављања делатности, које обвезник доставља Агенцији. У складу са чланом 39. Закона о фискалним касама Агенција може да изврши брисање обвезника из тог регистра када обвезник поднесе доказ о брисању из Регистра фискализационих каса због престанка обављања делатности обвезника.

Овлашћени сервис је дужан да фискални модул заливен за кућиште фискалне касе чува док Пореска управа писмено не одобри његово уништавање, а уништава га овлашћени сервис у присуству комисије за уништавање фискалног модула, коју образује Пореска управа од представника овлашћеног сервиса и Пореске управе. Ова комисија саставља записник о извршеном уништавању фискалног модула.

Орган надлежан за вођење одговарајућег регистра не може извршити брисање обвезника из тог регистра у случају када је Пореска управа изрекла меру забране обављања делатности прописане овим законом, док траје изречена мера забране обављања делатности.

ПС

Читајте најновија мишљења
Министарства финансија на
Прописи.нет

Питања претплатника на теме из рачуноводства

Репрезентација – сопствени производи

Питање:

Предузеће поседује професионалну кухињу за исхрану радника. Припремљена храна коришћења је и за исхрану страних пословних партнера као свечани ручак (управа није ишла у кафану са страним партнерима, већ је храна припремљена у кухињи предузећа). Да ли улазни рачуни за месо, поврће, воће и зачине могу да имају третман трошка репрезентације (евидентира се на конту 551) и до ког износа трошкови репрезентације нису опорезовани?

Одговор:

За утрошени материјал за припрему obroka (у складу са нормативима) за пословне партнере интерним рачуном задужујете трошак репрезентације (по набавној цени), а раздужујете залихе материјала. У вези са тим и Министарство финансија објавило је Мишљење бр. 430-00-00740/2006-04 од 20. 6. 2006. године:

... При томе, када привредни субјект ипружа поменуто услуге за сопствене пословне потребе (репрезентација), према нашем мишљењу, такво узимање добара, односно пружање услуга није дужан да евидентира преко фискалне касе, с обзиром на то да није извршен промет, односно не постоји накнада за узета добра, односно за пружене услуге.

Из наведеног произлази да је привредни субјект у обавези да за тако узета добра изврши раздужење, у конкретном случају уговорно-правног облика и интерним рачуном задужи месно широк (широак репрезентације) у привредном субјекту по набавној цени, у складу с прописима који регулишу област рачуноводства и ревизије.

На рачуну 551 исказујете издатке за репрезентацију, укључујући и вредност сопствених производа, робе и услуга.

У складу са чланом 15. став 6. Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС”, бр. 25/2001... и 95/2018), издаци за репрезентацију

признају се као расход у износу од 0,5% укупног прихода. Притом укупан приход за потребе утврђивања порески признатих расхода представља укупан приход исказан на класи 6 – Приходи (Мишљење Министарства финансија бр. 413-00-99/2017-04 од 10. 5. 2017. године).

Издавање фискалног рачуна приликом даљинске продаје – продавац одлучио да издаје рачуне

Питање:

Иако знамо да приликом даљинске продаје нема обавезе издавања фискалног рачуна (шифра делатности 47.91), изабрали смо да их ипак издајемо. Када настаје обавеза креирања и издавања фискалног рачуна приликом даљинске продаје?

Одговор:

Промет преко фискалне касе евидентира се онда када је настао, независно од тога да ли је, када и како наплаћен. Дакле, када пошаљете купцу робу, издајете фискални рачун. С обзиром на то да сте извршили испоруку са „одложеним плаћањем” – док курирска служба не уплати новац на ваш рачун, у бази података фискалне касе као средство плаћања означава се „чек”.

Образложење:

Чланом 5. став 3. Закона о фискалним касама („Сл. гласник РС”, бр. 135/2004 и 93/2012) дефинисано је да се означавање начина плаћања добара и услуга у бази података фискалне касе врши на следећи начин:

- 1) ако се плаћање врши једновалним новцем, новчаним боновима, новчаним поклони честиткама, интерним картицама и сл., као средство плаћања означава се „једновалнина”;
- 2) ако се плаћање врши чеком или **напојом за пренос, као средство плаћања означава се: „чек”;**
- 3) ако се плаћање врши плаћном картицом, као средство плаћања означава се „картица”.

бит правних лица („Сл. гласник РС”, бр. 25/2001... и 95/2018):

- амортизација се утврђује применом **дегресивне** методе;
- основица у првој години је набавна вредност;
- основица у наредним годинама је **салдо групе**;
- **тренутак стицања и стављања у употребу није релевантан** – у тренутку стицања набавна вредност новог средства увећава салдо групе (без обзира на то да ли је средство набављено у нпр. марту или октобру исте године);
- **тренутак отуђења (расходовања) средства није релевантан** – у тренутку отуђења салдо групе се умањује за неотписану вредност средства (набавна вредност минус припадајући износ пореске амортизације, у наведеном случају „салдо” продатог средства на 31. 12. 2018).

За средстава пог бројем 3:

За опрему набављену након 1. 1. 2019. године пореска амортизација обрачунава се у складу са чланом 10б Закона о порезу на добит правних лица, и то:

- амортизација се утврђује применом **пропорционалне** методе;

- основицу чини набавна вредност средства за свако средство посебно;

- када је средство стечено у току пореског периода, амортизација се утврђује сразмерно времену од када је започет обрачун амортизације (обрачун амортизације започиње од дана када стална средства, сагласно прописима о рачуноводству, постану расположива за коришћење);

- за стална средства отуђена у току пореског периода амортизација се обрачунава до дана отуђења тог средства.

Значи, за средство које сте набавили у фебруару пореску амортизацију обрачунавате од дана почетка амортизовања (стављања у употребу) до 31. 7. 2019, чиме добијате број дана у употреби, а износ амортизације је:

Основица (набавна вредност) × (броја дана у употреби / 365) × 15%.

Уколико је овако добијени износ амортизације виши од обрачунате рачуноводствене амортизације (где нпр. као амортизациону стопу користите 10% или неки други проценат који је нижи од 15%), као расход у пореском билансу признаје се рачуноводствена амортизација.

ПС

ИНГ-ПРО САВЕТОВАЊА

ИНГ-ПРО организује скупове, саветовања, семинаре и обуке с правном и финансијском тематиком, представљајући прописе који су не само актуелни већ су и у најширој примени у оквиру законодавства Републике Србије. Овакав вид организације постао је неизбежан начин упознавања с бројним недоумицама и проблемима у пракси, али и пут ка њиховом бржем и успешнијем превазилажењу како би се омогућила сврсисходна примена прописа.

Предавачи су врсни и посвећени стручњаци који настоје да подстакну учеснике на промишљање најделотворнијег начина за превазилажење немалих проблема и повећање ефикасности из области које су тема саветовања.

Саветовања се одржавају у пријатном амбијенту, у технички потпуно опремљеним салама, са паузама за кафу и ручак.

На нашим интернет странама www.propisi.net, www.legeartis.rs и www.poslovnisavetnik.net увек се можете информисати о актуелним саветовањима и, уколико сте заинтересовани, попунити електронску пријаву.

За препоруке и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Мр Јован Чанак

Родитељски динар у функцији остваривања ваннаставне активности у установама предшколског и школског образовања и васпитања

Родитељски динар је, као термин, први пут употребљен у Националној стратегији образовања у Србији 2005–2010. године, што подразумева увођење додатних извора финансирања делатности школских и предшколских установа, и то не само из буџетских средстава већ и из средстава родитељског динара. Поставља се питање да ли се тај вид финансирања установа образовања и васпитања односи на њихову редовну или само проширену, односно додатну делатност.

Увод

Увођење родитељског динара створило је у пракси у почетку одређене недоумице и дилеме код родитеља ђака, попут оних када и за које намене треба да се издваја родитељски динар и ко о томе одлучује. Те дилеме проистекле су и из непрецизног, односно непотпуног образложења тадашњег министра просвете и спорта, који је изјавио да ће применом Националне стратегије од 2005. године родитељи партиципирати у школским трошковима – набавци нових учила, текућем одржавању и слично. Овакав став министра протумачен је од директора школа као „морање”, па су у том смислу приликом уписа ученика у школу родитељи добили и уплатницу на одређени износ, који је требало да уплате како би испунили услов за упис ученика у школу. Свакако да је оваква пракса увођења родитељског динара створила незадовољство код родитеља, па је, сходно томе, такав став **коригован** у смислу да се реч „морање” замени речима „ако хоће, могу”.

То је у суштини значило да је увођење родитељског динара засновано на принципу **добровољности**, а не законске обавезе. Ка-

сније су се појавили и ставови надлежних из Министарства просвете да школа **не сме да условљава упис** у било који разред било које школе давањем родитељског динара. Наиме, родитељски динар треба схватити апсолутно као добровољно давање и уколико се сматра да ће бити исправно уложен, родитељ ће га и уплатити, а уколико нема да плати или не сматра да је потраживање оправдано, не мора да плати.

Министарство просвете апеловало је на то да се пријаве сви случајеви условљавања да се приликом уписа у школе плати родитељски динар. Верујемо да су ове недоумице превазиђене и да треба имати у виду које су компетенције Савета родитеља у погледу предлога одлучивања и њиховог усвајања од стране Школског одбора и у које намене ће се трошити издвојени родитељски динар.

Закон о основама система образовања и васпитања

Одредбе Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закони и 10/2019) које регулишу проширену делатност школских и предшкол-

Подизање готовине дневно вршиће се без подношења документације до износа од 150.000,00 динара. Ако је пак реч о готовинском плаћању већем од 1.500.000,00 динара, потребно је да се ово подизање најави три дана раније.

Пример: Плаћање чувара школе

Школски одбор основне школе на предлог Савета родитеља донео је одлуку да се уведе плаћање чувара школе за време боравка ученика у школи:

1. Висина родитељског динара по ученику износи 230,00 динара месечно.
2. Школа у свим разредима и одељењима има 200 ученика.
3. За месец септембар 2019. године родитељи су уплатили 46.000,00 динара.
4. Уплаћени новац положен је у посебну благајну и предат следећег дана на текући рачун у Управи за трезор у износу од 46.000,00 динара.
5. Од привредног друштва Актива Фитеп а. д. Београд примљена је фактура за услуге чувања имовине и лица за месец септембар 2019. године на износ од 44.000,00 динара.

Књижење:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	121319-1	Остале благајне – родитељски динар	46.000,00	
	742378	Родитељски динар за ваннаставне активности		46.000,00
- за ујлаћу родитељског динара за чувара школе по одлуци Школског одбора				
2.	121113	Прелазни рачун	46.000,00	
	121319-1	Остале благајне – родитељски динар		46.000,00
- за предају прикупљених средстава од родитељског динара на текући рачун у Управи за трезор				
3.	121112	Текући рачуни	46.000,00	
	121113	Прелазни рачун		46.000,00
- за књижење по изводу текуће рачуна				
4.	131211	Обрачунати неплаћени расходи	44.000,00	
	252111	Добављачи у земљи		44.000,00
- за примљену фактуру у вези са услугама за чување имовине и лица				
5.	252111	Добављачи у земљи	44.000,00	
	121112	Текући рачуни		44.000,00
- за плаћену фактуру добављача				
6.	423911-5	Остале опште услуге – услуге чувања имовине и лица	44.000,00	
	131211	Обрачунати неплаћени расходи		44.000,00
- за шерење текућих расхода након плаћене фактуре услуга				

Закључак

Ваннаставна активност није таксативно дефинисана у законским прописима, већ је то препуштено органима управљања школских и предшколских установа да о сваком конкретном случају увођења родитељског динара доносе одлуке о врсти намене за коју ће се издвајати и трошити прикупљени родитељски динар. Оно што је законски дефинисано као ваннаставна активност јесу излети, екскурзије и настава у природи, која се изводи у основним школама, док је за средње школе дефинисан начин извођења ђачких екскурзија. У остале случајеве у вези са ваннаставним активностима сврставају се они о којима одлуку доноси Школски одбор на предлог Савета родитеља, попут **организовања ђачких кухиња, набавке уџбеника и школског прибора, рекреативне наставе, услуге обезбеђења деце за време боравка у школи и сл.**

Дакле, када се каже „ваннаставна активност”, подразумева се она активност која је изван редовног наставног програма и као таква додатно се финансира из родитељског динара.

Међутим, и овде долази до одређене дилеме када се постави питање како то да су излети и екскурзије ваннаставна активност ако је програм екскурзија, излета и наставе у природи саставни део школског програма у школама основног и средњег образовања. Чини се да је најједноставније направити разлику између редовног наставног програма и ваннаставних активности са аспекта извора финансирања истих.

Закључна констатација могла би да се формулише на следећи начин: Редовни програм одвијања наставе финансира се из буџетских средстава, што је засновано на законској обавези, док се ваннаставна активност финансира из родитељског динара, што није засновано на законској обавези, већ на добровољној основи која се односи на родитеље ђака – полазника основне школе и средњих школа.

ПС

**Часопис
„ПОСЛОВНИ САВЕТНИК”
препоручите и другима!**

Контролна листа – планирање и извршавање буџета за 2019. годину

У овом тексту биће представљена Контролна листа – Планирање и извршавање буџета за 2019. годину, шифра: КЛ-015-01/01. У њој су дата питања која се односе на контролу обрачуна и исплате плата запосленима којима је основица за обрачун плата прописана Законом о буџету, затим на уплате добити у јавним предузећима, привредним друштвима и другим субјектима који по овом закону имају обавезу да део добити остварене по завршном рачуну уплате у буџет, као и на исплате бонуса, награда и др., измиривање обавеза по основу комерцијалних трансакција по закону којим се уређују рокови измирења обавеза по комерцијалним трансакцијама и достављање кварталних и месечних извештаја о преносу средстава.

Увод

Законом о инспекцијском надзору прописано је да је инспекција дужна да сачини контролне листе из своје области инспекцијског надзора, објави их на својој интернет страници и примењује у поступку редовног инспекцијског надзора. Буџетска инспекција Министарства финансија, поштујући одредбе Закона о инспекцијском надзору, објавила је контролне листе на интернет страници Министарства финансија. Имајући у виду надлежност Буџетске инспекције, као и да би контролисани субјект имао у виду из које се области врши инспекцијска контрола, сачињене су контролне листе по областима, тј. предмету контроле. На овај начин контролисани субјект унапред је упознат са тим која ће се документација од њега тражити у поступку контроле и како да поступи приликом вршења контроле.

У претходном тексту, у броју 9/2019 часописа, појашњено је како се врши попуњавање контролне листе. Контролисани субјект попуњава контролну листу тако што одговара на питања која су дата у контролној листи и према датом упутству врши заокруживање одговора „да”, „не” или „нп”. У истом броју приказана је Контролна листа материјално-финансијског пословања и наменског и законитог коришћења средстава, која има више делова.

У Контролној листи – Планирање и извршавање буџета за 2019. годину, шифра: КЛ-015-01/01, постављена питања односе се на контролу примене прописа Закона о буџету Републике Србије за 2019. годину (даље: Закон о буџету).

У овој контролној листи дата су питања која се односе на контролу обрачуна и исплате плата запосленима којима је основица за обрачун плата прописана Законом о буџету, затим на уплате добити у јавним предузећима, привредним друштвима и другим субјектима који по овом закону имају обавезу да део добити остварене по завршном рачуну уплате у буџет, као и на исплате бонуса, награда и др., измиривање обавеза по основу комерцијалних трансакција по закону којим се уређују рокови измирења обавеза по комерцијалним трансакцијама и достављање кварталних и месечних извештаја о преносу средстава.

Основице за обрачун плата

Плате, накнаде и друга примања државних службеника и намештеника уређују се Законом о платама државних службеника и намештеника, којим је прописано да се плата државних службеника и намештеника састоји од основне плате и

се финансирају из извора финансирања 11 – Примања од иностраних задуживања, за претходни период текуће године.

Такође, када су крајњи корисници пројеката и програма, који се финансирају из пројектних и програмских зајмова, индиректни корисници буџетских средстава и остали корисници јавних средстава, онда су директни корисници буџетских средстава задужени за њихово праћење дужни да достављају ове извештаје.

Месечни извештај се подноси на обрасцу ИППЗ, који је одштампан уз правилник и чини његов саставни део, а може се преузети, ради попуњавања, на интернет страници министарства надлежног за послове финансија.

Контролом реализације пројеката и програма који се финансирају од иностраних задуживања утврђује се наменско и законито коришћење ових средстава.

Закључак

У контролној листи – Планирање и извршавање буџета за 2019. годину, шифра: КЛ-015-1/01, одређена су питања која се односе на припрему појединих одредаба Закона о буџету Републике Србије за 2019. годину, која ће Буџетска инспекција у поступку контроле проверавати.

Поступајући у границама предмета контроле инспектор проверава примену одредаба Закона које су садржане у контролној листи.

Међутим, с обзиром на функцију Буџетске инспекције, инспектор у току контроле, уколико утврди да је то неопходно ради потпуног утврђивања чињеничног стања, може да проверава и оне радње за које нису дата питања у контролној листи.

Душан Рајаковић, спец. менаџмента здравствених установа

Директно плаћање РФЗО добављачима за испоручене лекове, у име и за рачун здравствених установа

Један од циљева сваког друштва које тежи да буде економски и социјално уређено јесте економично и ефикасно финансирање система здравствене заштите. У Републици Србији се, у циљу развоја услуга здравствене заштите, константно унапређује систем здравственог осигурања и уводе новине путем измена и допуна Закона о здравственом осигурању и Закона о здравственој заштити. Последња иновација, која треба да обезбеди примену начела економичности и ефикасности обавезног здравственог осигурања, прописана је Инструкцијом за ефикасније управљање системом финансирања здравствене заштите и контроле трошкова лечења осигураних лица Републичког фонда за здравствено осигурање.

Увод

Подаци које здравствене установе достављају Републичком фонду представљају податке који се евидентирају у свим здравственим установама

и имају посебан финансијски значај. Инструкцијом је предвиђена обавеза здравствених установа да обезбеде техничке и организационе услове за електронску комуникацију и размену података са информационом системом Републичког фон-

Опција „Подаци са веб-сервиса” омогућава здравственим установама проверу послатих података путем веб-сервиса:

Ред. број	Група података
1.	Стање залиха лекова на дан 31. 12. 2018. године
2.	Стање залиха лекова на дан 28. 2. 2019. године
3.	Стање залиха материјала на дан 31. 12. 2018. године
4.	Стање залиха материјала на дан 28. 2. 2019. године
5.	Стања залиха / нови улази лекова од 1. 3. 2019. године
6.	Стања залиха / нови улази материјала од 1. 3. 2019. године
7.	Утрошак лекова у 2018. години
8.	Утрошак материјала у 2018. години
9.	Утрошак лекова од 1. 3. 2019. године
10.	Утрошак материјала од 1. 3. 2019. године
11.	Обавезе ЗУ према добављачима (фактуре)
12.	Књижна одобрења
13.	Књижна одобрења (струја и гас)
14.	Укупне обавезе према добављачима на дан 31. 12. 2018. године
15.	Укупне обавезе према добављачима на дан 28. 2. 2019. године
16.	Стање обавеза према добављачима на дан, усаглашено између ЗУ и добављача на дан 31. 12. 2018. године
17.	Стање обавеза према добављачима на дан, усаглашено између ЗУ и добављача на дан 28. 2. 2019. године
18.	Обавезе ЗУ према добављачима за струју и гас
19.	Уговори ЗУ и добављача

Након провере достављених података, а посебно података о фактурама, здравствене установе потврђују појединачну фактуру према Републичком фонду у циљу директног плаћања према добављачима, а филијала Републичког фонда врши контролу података са могућим исходима потврђивања Дирекцији или упућивања рекламације здравственој установи.

Здравственој установи је омогућен увид у статус обраде фактуре од стране РФЗО, који може бити следећи: фактура је на обради у РФЗО, у припреми за плаћање, плаћена или је наведен статус рекламација са конкретним разлогом одбијања фактуре за плаћање, која се потом сторнира, грешка се исправи и поново доставља на обраду. Обавеза здравствених установа је да континуирано врше доставу података о уговорима са добављачима, као и о фактурама, као и да континуирано врше контролу ових података и потврђивање истих Републичком фонду у циљу благовременог плаћања добављачима. Инструкцијом је предвиђено да након извршеног плаћања Републички фонд доставља обавештење добављачу о подацима за коју здравствену установу, по којим наменама из уговора и по којој спецификацији рачуна је извршено плаћање, а здравственој установи обавештење о извршеном плаћању добављачима са спецификацијом плаћених рачуна. По пријему обавештења о плаћању здравствена установа је у обавези да у својим пословним књигама евидентира затварање обавеза које се односе на добављаче по спецификацији плаћених рачуна.

Уколико се овај модел плаћања добављачима покаже успешним у повећању економичности и ефикасности финансирања здравствене заштите, постоје назнаке да ће у будућности бити примењиван и у случају набавке санитетског, медицинског и уградног материјала.

ИНГ-ПРО

Стратегија управљања ризицима код корисника јавних средстава

Сви корисници јавних средстава (даље: КЈС) треба да усвоје сопствену стратегију управљања ризицима у складу са којом ће се вршити идентификација, процена, поступање, извештавање и праћење ризика. Стратегија ће одражавати апетит за ризиком (спремност за преузимање ризика) тог корисника јавних средстава.

Увод

Чланом 81. Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС”, бр. 54/2009... 31/2019) дефинисано је да корисници јавних средстава успостављају финансијско управљање и контролу која се спроводи политикама, процедурама и активностима са задатком да се обезбеди разумно уверавање да ће остварити циљеве. **Корисници јавних средстава** су директни и индиректни корисници буџетских средстава, корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање и јавна предузећа основана од стране Републике Србије, односно локалне власти, правна лица основана од стране тих јавних предузећа, правна лица над којима Република Србија, односно локална власт има директну или индиректну контролу над више од 50% капитала или више од 50% гласова у управном одбору, друга правна лица у којима јавна средства чине више од 50% укупних прихода остварених у претходној пословној години, као и јавне агенције и организације на које се примењују прописи о јавним агенцијама.

У Стратегији управљања ризицима (даље: Стратегија), као минимум, потребно је обухватити следеће теме:

- циљеви: сврха и значај Стратегије;
- улоге: надлежности и одговорности (на пример вишег руководства и интерне ревизије) у процесу управљања ризицима;
- апетит за ризиком (спремност за преузимање ризика);
- матрица ризика;
- процес управљања ризицима;
- модел регистра ризика.

Чланом 2. Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору (даље: Правилник за ФУК) дефинисано је да ризик пред-

ставља вероватноћу да ће доћи до одређеног догађаја који би могао да има негативан утицај на остваривање циљева корисника јавних средстава. Ризик се мери кроз његове последице и вероватноћу дешавања. Чланом 6. Правилника ФУК-а дефинисано је да управљање ризицима обухвата идентификовање, процену и контролу потенцијалних догађаја и ситуација које могу да имају негативан ефекат на остварење циљева корисника јавних средстава, са задатком да се пружи разумно уверавање да ће ти циљеви бити остварени. **Ради вршења активности руководиоца корисника јавних средстава усваја стратегију управљања ризиком, која се ажурира сваке три године, као и у случају када се контролно окружење значајније измени.** Контроле које служе за свођење ризика на прихватљив ниво морају бити анализиране и ажуриране најмање једном годишње.

Сврха

Управљање ризицима и контролне мере представљају важан и саставни део система управљања учинком и од суштинске су важности за остваривање резултата. Ове мере обухватају сталне процесе који су осмишљени ради идентификовања и поступања са значајним ризицима за остваривање циљева организације. Снажан систем интерних контрола (ФУК и ИР) важан је за реализацију политика у јавном сектору и остваривање планираних циљева кроз примену финансијске дисциплине, стратешке алокације ресурса, ефикасног пружања услуга и одговорности.

Управљање ризицима је целокупан процес идентификовања, процене и праћења ризика и спровођење неопходних контрола са циљем да се изложеност ризицима сведе на прихватљив ниво.

Фокус је на превентивном деловању – размишља се унапред. У постојеће процесе управљања,

мера могу да буду несразмерни потенцијалној користи. У тим случајевима одговор може бити толерисање постојећег степена ризика. Ова опција може да се допуни планирањем у случају непредвиђених околности, односно решавањем последица уколико се одређени ризик материјализује (нпр. план за поступање у случају елементарних непогода). У регистру ризика, уз ризике који се толеришу, потребно је навести и зашто се ризик прихватио, односно зашто није решаван.

Праћење и извештавање о ризицима

Сваки ризик мора да има носиоца, односно лице које је одговорно за управљање и праћење истог. Оно би требало да развија индикаторе ризика, најбоље као део свеукупног управљачког процеса, како би му помогли приликом праћења ризика.

Носилац ризика требало би да буде на таквој позицији на којој има контролу и утицај на ризик, укључујући средства којима ће га контролисати. Улога носиоца ризика огледа се у контроли и надзору над ризиком, као и реаговању на сваку промену која се јави на нивоу ризика. Он је такође одговоран за извештавање о ризику вишим хијерархијским нивоима руководства уколико ризик постане много оштрији, као и дуж организације у којој слични ризици могу бити распрострањени.

Појединачни ризици које организација идентификује неће бити независни једни од других, већ ће обично формирати природне групе.

Ризици треба да буду идентификовани на нивоу на којем може да се идентификује конкретан утицај и конкретна радња, при чему они могу да реше ризик. Након што се идентификују сви ризици треба доделити носиоцу који је одговоран да обезбеди да се ризиком управља и да се он прати. Носилац ризика, у складу са својом одговорношћу за управљање ризиком, треба да има довољна овлашћења да обезбеди да се ризиком ефективно управља. Носилац ризика не мора да буде лице које предузима радње за решавање ризика.

Комуникација у оквиру организације која је везана за ризике веома је важна. Запослени треба да схватају ризике са којима се сусреће организација и контроле које постоје да те ризике умање. Такође, неопходно је успостављање ефикасног процеса извештавања тако да више руководство може да буде уверено да се ризици решавају ефективно.

Извештавање о ризицима свака организација може да обликује према властитим потребама, а препорука је да се дефинише: учесталост из-

вештавања, ко припрема извештаје, коме се шаљу, ниво потребних детаља и сл.

На састанцима највишег руководства препорука је да се разматрају извештаји о активностима предузетим на успостављању процеса управљања ризицима и о најзначајнијим ризицима.

У погледу оних стратешких циљева или програма који се нису у целости реализовали, накнадно може да се провери јесу ли ризици који су довели до тога били уведени у регистре ризика. Ако се утврди да је пуно таквих ризика који су се остварили, а претходно нису били утврђени у регистру ризика, из наведеног произлази да је проблем вероватно у самом систему управљања ризицима, односно у погрешном приступу приликом идентификовања ризика, па исто треба решити (нпр. дефинисати додатне критеријуме при утврђивању ризика, редефинисати ризике, додатне обуке о начину утврђивања ризика и сл.).

Извештај о управљању ризицима израђује се и доставља руководиоцу организације најмање једном годишње, а могу да се утврде и чешћи периоди извештавања, као и обавеза састављања ванредних извештаја у посебним ситуацијама.

Регистри ризика

Да би се успоставило ефикасно праћење ризика и извештавање о ризику, регистре ризика треба редовно ажурирати у погледу нивоа ризика, затим ризика који се третирају, ризика који су прихваћени, ризика на које није одговорено на начин који је планиран, као и прегледа процеса процене ризика. Сви ризици, укључујући и дефинисане контролне активности, треба да буду наведени у регистру ризика. Код КЈС могуће је разликовати две врсте регистара:

1. регистар ризика на нивоу КЈС у коме су приказани најзначајнији ризици на нивоу КЈС, при чему руководиоца КЈС именује руководиоца радне групе за ФУК с циљем да идентификује, ажурира и извести о ризицима на нивоу КЈС;
2. регистар ризика на нивоу унутрашње организационе јединице КЈС (односи се на циљеве ове јединице и њене процесе), при чему руководиоца јединице врши идентификацију и ажурирање и извештава о овим ризицима, док се преглед и ажурирање регистра ризика врше најмање једном годишње, а сваки ризик који више није актуелан у регистру ризика и даље се чува у евиденцији како би се унапредило будуће искуство.

ПС

Ликвидација и стечај са аспекта примене прописа којима се уређује ПДВ

Ликвидација друштва представља облик престанка привредног друштва која се спроводи када привредно друштво има довољно финансијских средстава за покриће свих својих обавеза. Ликвидација има низ аспеката, од којих су најзначајнији привредноправни, порески, рачуноводствени и банкарски. Сам поступак ликвидације веома је сложен, дуготрајан и условљен доношењем великог броја различитих докумената, као и поштовањем бројних рокова.

Увод

Када се ради о обвезнику пореза на додату вредност (ПДВ) који је у поступку ликвидације, са аспекта примене прописа којима се уређује ПДВ отварање поступка ликвидације не доводи ни до брисања обвезника из евиденције за ПДВ ни до обавезе подношења нове евиденционе пријаве тог лица. Наиме, отварање овог поступка нема за последицу прекид правног субјективитета обвезника – привредног друштва. Међутим, обвезник који је у поступку ликвидације дужан је да надлежном пореском органу достави писмено обавештење о изменама података из евиденционе пријаве и то података о називу, тј. пословном имену обвезника – привредног друштва, у року од 5 дана од дана настанка измене, с обзиром на то да у овом случају, а према одредби члана 22. став 5. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон, 5/15, 44/18 и 95/18), којом је прописано да пословно име привредног друштва у поступку ликвидације садржи и ознаку „у ликвидацији”, долази до измене пословног имена обвезника – привредног друштва, а самим тим и до измене података из евиденционе пријаве.

Поред тога, одредом члана 26. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС”, бр. 80/02... и 95/18) прописано је да је ПИБ јединствени и једини број физичког лица, предузетника и правног лица за све јавне приходе и да се задржава до престанка постојања, односно смрти тог лица. То значи да обвезнику – привредном друштву који је у поступку ликви-

дације не треба додељивати нови ПИБ, као и да у случају додељивања новог ПИБ-а, наведени обвезник задржава сва права и обавезе које је имао до отварања поступка ликвидације.

**Такође, пренос новчаних средства оснива-
чу од стране обвезника ПДВ-а – привредног
субјекта који престаје ликвидацијом, на име
власништва у капиталу, није предмет опоре-
зивања ПДВ-ом.**

Када је у питању порески третман преноса целокупне, као и дела имовине, који врши обвезник ПДВ-а у поступку ликвидације, ПДВ се не обрачунава и не плаћа, под условима да је стицалац целокупне или дела имовине обвезник ПДВ-а или да тим преносом постаје обвезник ПДВ-а и продужава да обавља исту делатност коју је обављао преносилац.

**Пример: Преносилац имовине који обавља
делатност трговине на мало у току трајања
поступка ликвидације без накнаде изврши
пренос целокупних залиха робе**

Пренос целокупне или дела имовине од стране обвезника ПДВ-а – преносиоца имовине привредном друштву стицаоцу, без накнаде, није предмет опорезивања ПДВ-ом, под условима: да је друштво стицалац обвезник ПДВ-а или да је тим преносом постало обвезник ПДВ-а, као и да друштво стицалац продужава да обавља исту делатност коју је обављало друштво преносилац имовине. Дело имовине сматра се пословна целина којом се омогућава самостално обављање

постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Републици Србији.

Обвезник ПДВ-а који набављена добра, односно примљене услуге не користи, односно неће користити за промет са правом на одбитак претходног пореза, нема право да ПДВ који му је обрачунат од стране претходног учесника у

промету за промет добара и услуга одбије као претходни порез.

Према томе, чињеница да је над обвезником ПДВ-а отворен поступак стечаја у складу са законом којим се уређује стечај није од утицаја на остваривање овог права.

ПС

КРАТКЕ ТЕМЕ:

Примери уноса у образац ПОПДВ

Премија осигурања

Питање:

Када се у ПОПДВ образац уноси фактура за осигурање непокретности или покретности – по датуму издавања рачуна или по истеку периода осигурања? Датум издавања фактуре је 15. 7. 2019, а период осигурања 15. 7. 2019 – 14. 7. 2020. Премију осигурања плаћамо у 4 рате.

Одговор:

Износ премије осигурања, као накнада за услугу осигурања, исказује се у пољу 8в.2 обрасца ПОПДВ (у случају када је осигуравајућа кућа обвезник ПДВ-а) за порески период у којем је извршен промет услуге осигурања.

Уколико је уговор о осигурању закључен на период од годину дана (од 15. јула 2019. године до 14. јула 2020. године), промет ове услуге сматра се извршеним престанком уговора о осигурању. Плаћање на рате представља авансно плаћање услуге осигурања, а подаци о авансима не исказују се у пољу 8в.2 обрасца ПОПДВ.

У складу с тим, целокупан износ премије осигурања треба исказати у обрасцу ПОПДВ за порески период јул 2020. године, независно од тога када је рачун примљен односно плаћен.

Камате

Питање:

Да ли се камате које се плаћају по кредитима у земљи и иностранству уносе у ПОПДВ у периоду када су плаћене или у периоду на који се камата односи (нпр. ако је камата обрачуната за период 1. 7 – 31. 7. 2019, обрачун камате издат 31. 7. 2019, рок за плаћање 5. 8. 2019, а камата је плаћена 5. 8. 2019)?

Одговор:

Податак о каматама по кредитима у земљи исказује се у пољу 8в.2 обрасца ПОПДВ за порески период јул, без обзира на то што је камата плаћена у августу, јер је промет извршен у јулу, а рачун (обрачун) издат на последњи дан периода у ком је промет извршен. Камате по кредитима у иностранству исказују се у пољу 8д.1.

И у случају да вам банка не изда месечни обрачун камате, а поседујете план отплате кредита у којем је обрачуната камата на месечном нивоу, податак о износу камате исказујете на последњи дан у месецу, без обзира на то што се камата плаћа почетком наредног месеца. Дакле, и план отплате сматра се документом којим се доказује пословна промена.

Питања претплатника на теме из пореза и ПДВ-а

Прекњижавање претплате ПДВ-а и измиривање других пореских обавеза

Питање:

Да ли претплату ПДВ-а можемо да искористимо за плаћање других пореских обавеза, у конкретном случају вршили бисмо прекњижавање ПДВ претплате на рачуне обједињене наплате ППОД-О – Доприноси за осниваче?

Одговор:

Прекњижавање **више плаћеног пореза** нормативно је уређено у следећим члановима Закона о пореском поступку и пореској администрацији (ЗПППА):

- члан 10. став 2. тачка 4): физичко, односно правно лице у порескоправном односу има право да користи више или погрешно плаћени порез, односно споредна пореска давања за намирење доспелих обавеза по другом основу, путем прекњижавања;
- члан 10. став 3: Пореска управа има обавезу да по захтеву за прекњижавање донесе решење без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева, ако пореским законом није друкчије уређено;
- члан 68. ст. 4. и 5: прецизно се уређује дан плаћања пореза путем прекњижавања;
- члан 70. став 6. тачка 1): прописује се право обвезника да поднесе захтев за прекњижавање више плаћеног пореза у сврху намирења дуговањег пореза по другом основу;
- чл. 57. и 58. Правилника о пореском рачуноводству.

У складу са наведеним одредбама ЗПППА-а, порески обвезници могу да остваре право на прекњижавање више плаћеног пореза код Пореске управе (експозитуре/филијале/ЦВПО) и пореских органа јединица локалне самоуправе за порезе које ти органи контролишу, утврђују и наплаћују.

Међутим, настала претплата пореза на додату вредност (ПДВ) не представља „више или погрешно плаћени порез” – ради се о разлици између претходног пореза и пореске обавезе.

Ипак, постоји могућност прекњижавања пореског кредита исказаног у пореској пријави ПДВ. Дакле, порески кредит исказан у пореској пријави ПДВ може да се користи за измиривање других пореских обавеза тек стицањем права на повраћај пореског кредита, тј. након истека рока за подношење пореске пријаве ПДВ-а за порески период који следи пореском периоду за који је поднета пореска пријава ПДВ-а у којој је исказан кредит.

Образложење:

Поступак остваривања права на повраћај ПДВ-а и пореског кредита уређен је Правилником о поступку остваривања права на повраћај ПДВ и о начину и поступку рефакције и рефундације ПДВ („Сл. гласник РС”, бр. 107/2004... и 104/2018 – даље: Правилник). Према одредбама члана 52. ст. 1. и 2. Закона о ПДВ-у, ако је износ претходног пореза већи од износа пореске обавезе, **обвезник има право на повраћај разлике, а ако се обвезник не определи за повраћај, разлика се признаје као порески кредит.** Према томе, обвезник ПДВ-а може да бира или да му се вишак претходног пореза у односу на пореску обавезу у пореском периоду врати или да тај вишак користи као порески кредит за измиривање обавеза у наредном пореском периоду.

Опредељивање за повраћај или порески кредит врши се у самој пореској пријави ПДВ (образац ПП ПДВ) и то уписивањем одговарајуће ознаке на редном броју 11 пријаве. Значи, **ако се обвезник ПДВ-а определи за повраћај разлике, на редном броју 11 обрасца ПП ПДВ уписује ознаку 1, а ако се определи за порески кредит, на овом редном броју уписује ознаку 0.**

Опредељивање за повраћај разлике уписивањем ознаке 1 на редном броју 11 обрасца ПП ПДВ **не сматра се захтевом за повраћај више или погрешно плаћеног пореза у смислу ЗПППА-а**, што је прописано одредбом члана 2. став 2. Правилника. И сам ЗПППА у члану 70. став 7. недвосмислено прописује да се захтевом за повраћај (или прекњижавање) **не сматра** опредељивање пореског обвезника да му се изврши повраћај пореза

С обзиром на то да се у датом случају ради о организовању концерта који није организован искључиво за бугарског пословног партнера (тада би фактура била без ПДВ-а, јер се место промета услуге одређује према седишту примаоца услуге), него је отвореног карактера, на који може да дође свако ко жели (и купи карту), место промета одређује се на основу места где је услуга стварно пружена.

Значи, **фактура дистрибутеру садржи ПДВ**, уз напомену која може да гласи: *ПДВ обрачунаи у складу са чланом 12. став 6. тачка 4) подтачка (1) Закона о ПДВ-у.*

Што се тиче примене ослобођења из члана 25. Закона о ПДВ-у, ПДВ се не плаћа када су у питању услуге из области културе и са њима непосредно повезаног промета добара и услуга **од стране лица чија делатност није усмерена ка остваривању добити**, а која су регистрована за ту делатност. Лицем чија делатност није усмерена ка остваривању добити, у смислу става 2. овог члана, **сматра се лице које је основано од стране Републике, аутономне покрајине или јединице**

локалне самоуправе и чији је власник Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе у потпуности или у већинском делу.

Чланом 8. Правилника о утврђивању појединих добара и услуга из члана 25. Закона о порезу на додату вредност дефинисано је да се услугама, у смислу члана 25. став 2. тачка 14) Закона, **сматрају услуге из области позоришне и музичке делатности, делатности музеја, галерија, архива, заштите културних добара, заштите историјских споменика, библиотека, ботаничких башти и зоолошких вртова, које пружају лица регистрована за обављање тих делатности, а чија делатност није усмерена ка остваривању добити.**

Дакле, уколико услуге фактурише лице регистровано за горенаведену делатност, која није усмерена ка остваривању добити, при чему је оно основано од стране Републике, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе и чији је власник Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе у потпуности или у већинском делу, наведено лице може да примени ослобођење из члана 25. Закона о ПДВ-у. **ПС**

Одобравање и исплата зајма запосленима

Основна упутства за регулисање исплате зајма код послодаваца дата су у Мишљењу Министарства рада, запошљавања и социјалне политике број 120-01-250/2005-02 од 15. септембра 2005. године, при чему се може приметити да не постоје посебна ограничења у погледу висине износа зајма нити рока његове отплате. Наравно, исплата зајма није обавеза послодавца, а то постаје тек ако се тако пропише општим актом (колективним уговором или правилником о раду), односно уговором о раду.

Увод

Према члану 120. тачка 4) Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2015, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – УС, 113/2017 и 95/2018 – др. пропис – даље: Закон), општим актом, односно уговором о раду могу да се предвиде права запослених на друга примања, па тиме и **право запослених на зајам**. У вези са питањем по којим принципима у **привредним друштвима може да се утврди исплата зајма**, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике објавило је Мишљење број 120-01-250/2005-02 од 15. септембра 2005. године, у коме детаљније образлаже могућности за исплату зајма:

Према члану 120. тачка 4) Закона о раду, *општим актом односно уговором о раду могу да се предвиде права запослених на друга примања. Поред других примања, може да се утврди и право запослених на зајам.*

Послодавац може запосленима да одобри зајам само ако је то предвиђено општим актом (колективним уговором или правилником о раду) или уговором о раду. Ако у општем акту, односно у уговору о раду није уређено давање зајма, послодавац не може одобрити зајам док то не уреди општим актом односно уговором о раду.

Послодавац у општем акту односно уговору о раду мора да уреди:

- случајеве у којима запосленима може да се одобри зајам;
- орган надлежан за доношење одлуке о одобравању зајма; одлуку може да донесе управни одбор или директор;

- висину зајма, *тј. највећи износ који се може одобрити;*
- *почетак враћања зајма и рокове у којима се зајам враћа, као и рок до кога се зајам мора у целисти враћати;*
- *права послодавца да зараду запосленог приликом исписа може да умањи за рату зајма коју је запослени дужан да врати у одређеном року; о овоме мора да има писмену сагласност запосленог (из члана 123. Закона о раду); то може да буде само изјава запосленог или уговор закључен са сваким запосленим са којим се уређују услови одобравања и враћања зајма;*
- *обавезу враћања зајма; зајам може да се отпише само у случају смрти запосленог.*

Одобрени зајам нема карактер зараде.

Ако запослени не врати зајам у утврђеном року, односно ако послодавац описи дуго (отпише зајам), *отпишени дуго има карактер зараде.*

У посебном случају, ако код послодавца није закључен колективни уговор нити је донет правилник о раду, а уговором о раду исплата зајма није предвиђена, послодавац ову исплату може да утврди посебном одлуком Управног одбора или директора, при чему она треба да садржи све елементе у вези са исплатом.

Послодавац који намерава да одобрава зајам запосленима својим општим актом или уговором о раду треба да уреди ту могућност, као и врсту и намену зајма – за набавку огрева, зимнице и уџбеника, адаптацију стана, набавку кућних апарата и уређаја, намештаја и сл. У пракси су могућа и следећа решења:

Ипак, ако запослени престане да ради код послодавца (пређе на рад код другог послодавца, оде у пензију и сл.), дужан је да настави да враћа зајам (што се обавезно утврђује уговором о зајму). Уколико то лице престане да извршава наведену обавезу, послодавац који му је одобрио зајам дужан је да предузме све мере за наплату дуга. Ако послодавац пружи доказе о неуспелој наплати потраживања судским путем, по нашем мишљењу није дужан да обрачуна порез и доприносе. **Без наведеног доказа о покушају наплате зајма судским путем послодавац је дужан да на неотплаћени износ зајма обрачуна и уплати порез и доприносе, јер није предузео могуће законске мере заштите, односно принудне наплате дела неотплаћеног зајма, већ је прећутно прешао преко тога, што значи да је учинио погодност запосленом коме је престао радни однос, односно опростио је дуг.**

Бескаматни зајам

Одредбом члана 13. став 1. Закона о порезу прописано је да се под зарадом, у смислу овог закона, сматра зарада која се остварује по основу радног односа, дефинисана законом којим се уређују радни односи и друга примања запосленог. Зарадом се, у смислу овог закона, сматрају и примања у облику бонова и хартија од вредности, осим акција стечених у поступку својинске трансформације, затим новчаних потврда и робе, као и примања остварена чињењем или пружањем погодности, опраштањем дуга и покривањем расхода обвезника новчаном накнадом или непосредним плаћањем, сагласно одредби члана 14. став 1. Закона о порезу.

Одредбом члана 13. став 1. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање прописано је да је основица доприноса за запослене и за послодавце зарада, односно плата и накнада зараде, односно плате у складу са законом који уређује радне односе, општим актом и уговором о раду, односно решењем надлежног органа.

Одредбом члана 105. став 1. Закона о раду прописано је да се зарада састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и сл.) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду.

Одредбом члана 557. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ”, бр. 29/1978... и 44/1999 – др. пропис) прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му после извесног времена врати исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета. Зајмопримац може да се обавезе да уз главницу дугује и камату (члан 558. став 1. Закона о облигационим односима).

Имајући у виду наведене законске одредбе, када послодавац одобри запосленом ненаменски бескаматни зајам са роком отплате на одређени период (у конкретном случају највише до 36 месеци), а запослени на терет средстава своје зараде (умањене за износ припадајућег пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање на терет запосленог) у уговореном року измири обавезу (исплати главницу), наведено примање не сматра се зарадом. Међутим, уколико запослени изврши отплату дуга у висини новчаног износа који је нижи од износа главнице, та разлика представља погодност која има карактер примања запосленог које подлеже опорезивању порезом на доходак грађана и плаћању доприноса за обавезно социјално осигурање по основу зараде.

У пракси се појавио и случај да је запослени преминуо за време отплате зајма за решавање стамбеног питања, са одређеним роком враћања дуга и отплатом на оброчне рате, које је плаћао из своје нето зараде, а обавеза враћања остатка дуга (по основу зајма) прешла је на супруга корисника зајма, као јемца.

У оваквом случају, када током периода отплате дуга запослени премине, па јемац (у конкретном случају брачни друг преминулог запосленог) изврши отплату преосталог дела дуга у висини новчаног износа преостале обавезе главног дужника (запослени), која постоји у моменту преласка обавезе на јемца, са становишта опорезивања прихода физичких лица порезом на доходак грађана измиривање дуга у целости по основу зајма не представља опорезиви догађај, у складу са Мишљењем Министарства финансија бр. 011-00-259/2013-04 од 8. 10. 2015. године. **ПС**

Исплата међудивиденди за 2019. годину

Према одредбама Закона о привредним друштвима, акционарско друштво може да плаћа дивиденде на своје акције годишње, али и у било које време између редовних седница Скупштине, осим ако статутом друштва није другачије одређено. Према члану 273. ст. 1. Закона, оваква исплата назива се привремена дивиденда, односно међудивиденда. Претходна законска одредба директно се односила на акционарска друштва, међутим, сагласно члану 182. став 1. Закона, на исплату добити члановима друштва са ограниченом одговорношћу сходно се примењују одредбе Закона о исплати дивиденде и међудивиденде акционарима.

Услови за исплату привремених дивиденди (међудивиденди)

У принципу, привремене дивиденде представљају приход од капитала чланова акционарског друштва (даље: АД) и друштва с ограниченом одговорношћу (даље: ДОО), а имају карактер аконтактивних дивиденди јер се исплаћују на основу очекиваног финансијског резултата који ће бити остварен у пословној години. По одредбама Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. закон, 5/2015, 44/2018 и 95/20148 – даље: Закон), у току године, на пример у току октобра или до краја године, друштво може да донесе одлуку о исплати привремених дивиденди на основу очекиване годишње добити. Остатак дивиденди исплатиће се по утврђивању годишњег рачуна за 2019. годину.

За исплату привремених дивиденди потребно је да буду испуњени следећи услови:

- 1) да је таква исплата предвиђена статутом друштва;
- 2) да су се стекли финансијски услови за овакву исплату (да друштво има ликвидних средстава за исплату и да су стручне службе реално процениле будући добитак из пословања);
- 3) да друштво испуњава стриктне услове из Закона у вези са ограничавањем плаћања.

Ако су прва два услова испуњена, друштву остаје да поштује Законом прописане услове у погледу ограничавања плаћања. Наиме, пошто је

исплата привремених дивиденди у ствари аконтакциона исплата на име будуће добити, коју тек треба остварити и исказати по годишњем рачуну, Закон за овакву исплату поставља бројне услове. Ти услови односе се на претходно утврђивање материјалних и финансијских способности друштва да изврши исплату члановима, а да то не угрози текуће и перспективно пословање нити повериоце друштва. Конкретно, и за АД и за ДОО Закон је утврдио да **могу да плаћају привремену дивиденду** (међудивиденда) у било које време између редовних седница Скупштине **ако** (члан 273):

1) извештаји о пословању друштва и његовим финансијским резултатима, сачињени за ту намену, јасно показују да је друштво у периоду за који се исплаћује међудивиденда остварило добит, као и да су расположива новчана средства друштва довољна за плаћање привремене дивиденде;

2) износ привремене дивиденде који се исплаћује није већи од укупне добити остварене након завршетка претходне пословне године за коју су сачињени финансијски извештаји, увећане за нераспоређену добит и износе резерви који се могу користити за те намене, а умањене за утврђене губитке и износ који мора да се унесе у резерве у складу са Законом или статутом.

Такође, Закон поставља и следећа ограничења за исплату привремених дивиденди (члан 275):

3) Друштво не може да врши плаћања члановима ако је према последњим годишњим финансијским извештајима **нето имовина друштва мања** или би услед такве исплате постала мања од уплаћеног основног капитала, увећаног за резерве

Ограничења плаћања члановима ДОО-а

Чланом 184. Закона прописано је да се одредбе члана 275. Закона о ограничењима плаћања за акционарска друштва сходно примењују и на друштво с ограниченом одговорношћу.

У том смислу директор, као и члан Надзорног одбора ако је управљање друштвом дводомно, којем је познато да је у периоду између краја претходне пословне године и дана доношења одлуке Скупштине о усвајању годишњих финансијских извештаја имовинско стање друштва због губитака или смањења вредности основног капитала значајно и не само привремено погоршано, дужан је да о томе обавести Скупштину, која је по пријему таквог обавештења у обавези да из расподеле добити искључи добит у висини насталог смањења имовине друштва. Ако директор, односно члан Надзорног одбора не поступи у складу са наведеним, одговоран је члановима и повериоцима друштва за штету која настане услед извршене расподеле добити, односно исплате привремених дивиденди.

У оваквим ситуацијама решење за недопуштено плаћање јесте састављање **биланса успеха** за конкретан број протеклих месеци од почетка године, из кога се виде пословни резултат и остваривање добити, као и **биланса ликвидности**, из кога се види да ли има средстава за исплату привремених дивиденди за 2019. годину или је од усвајања финансијског извештаја за 2018. годину до данас дошло до погоршања финансијског стања, што онемогућава исплату привремених дивиденди.

Према одредбама члана 185. Закона, а у вези са одговорношћу за недопуштено плаћање, члан друштва коме је друштво извршило исплате супротно наведеним ограничењима одговоран је друштву за повраћај тих исплата и друштво не може да га ослободи поменуте обавезе. Повраћај исплата од савесног члана друштва може да се захтева само ако је то неопходно за подмирење захтева поверилаца друштва. Други чланови друштва који су те исплате одобрили путем гласања на Скупштини, као и директори, односно чланови Надзорног одбора ако је управљање друштвом дводомно, који су поменута плаћања одобрили и који су знали или су према околностима случаја могли знати да су та плаћања у супротности са

одредбама Закона о ограничењима плаћања, неограничено солидарно су одговорни друштву за повраћај тих исплата и друштво не може да их ослободи поменуте обавезе.

Поред наведених лица, неограничено солидарно одговарају и други директори, односно чланови Надзорног одбора, као и чланови друштва за које се докаже да су намерно или грубом непажњом допринели да друштво изврши недопуштено плаћање привремених дивиденди. Захтев друштва свим наведеним лицима за повраћај примљених средстава застарева у року од пет година од дана извршене исплате, а захтев друштва члану друштва који је примио исплату застарева у року од десет година ако друштво докаже да је знао или морао знати да прима недопуштено плаћање.

Исплата привремених дивиденди и уплата пореза

Исплата привремених дивиденди може да се изврши акционарима и члановима ДОО-а – физичким лицима уплатом на жиро рачун, уплатом на текући рачун или исплатом у готовини.

Порез који се плаћа приликом исплате дивиденди представља порез по одбитку, што значи да је исплатилац привремене дивиденде, као порески платац, дужан да:

- за сваког примаоца привремене дивиденде и за сваки појединачно исплаћени приход обрачуна, обустави и уплати порез на прописани рачун;
- пре исплате привремене дивиденде поднесе Пореској управи пореску пријаву на обрасцу ППП-ПД.

Приходи од привремених дивиденди пријављују се на обрасцу ППП-ПД, под ОВП 402.

Порез по основу привремених дивиденди плаћа се на рачун бр. 840-4848-37. На налогу за плаћање пореза наводи се шифра плаћања 254 и број одобрења за плаћање (БОП) додељен од стране Пореске управе.

У посебном случају, ако се привремена дивиденда исплаћује правном лицу, на ту дивиденду не обрачунава се и не плаћа порез.

ПС

Контролна листа за инспекцијски надзор у области радних односа

Инспекција рада у поступку редовног инспекцијског надзора примењује контролне листе, при чему је најпознатија и најзаступљенија она контролна листа која се тиче инспекцијског надзора у области радних односа.

Увод

Законом о раду прописано је да надзор над применом прописа из области радних односа спроводи инспекција рада (члан 268. Закона о раду – даље: Закон):

У пословику инспекцијског надзора инспектор је овлашћен да:

- 1) врши увид у опште и појединачне акте, евиденције и другу документацију ради утврђивања релевантних чињеница;
- 2) утврђује идентитет лица и узима изјаве од послодавца, одговорних лица, запослених и других лица која се тичу рада код послодавца;
- 3) врши контролу да ли је извршена пријава на обавезно социјално осигурање на основу података из Централног регистра обавезног социјалног осигурања;
- 4) прегледа пословне преговоре, објекте, посматрања, уређаје и друго;
- 5) налаже предузимање превентивних и других мера за које је овлашћен у складу са законом ради спречавања повреда закона (члан 269. Закона).

Чланом 14. Закона о инспекцијском надзору („Сл. гласник РС”, бр. 36/15) сачињене су контролне листе инспекције рада, које она примењује у поступку редовног инспекцијског надзора, а доступне су на сајту Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Наведене листе састоје се од 77 питања, која су подељена на 12 рубрика.

Рубрика 1 – Подаци о послодавцу

Ова рубрика представља иницијални сегмент у ком се попуњавају основни подаци о компанији.

Број запослених у компанији представља податак који неки инспектори проверавају тако што

траже све М обрасце запослених. Упутно је припремити исте унапред.

На самом крају налази се поље у које се уписује адреса издвојене јединице, уколико се у њој спроводи надзор.

Члан 35. Закона о раду прописује да је послодавац дужан да уговор о раду, односно другу уговор у складу са овим законом или њихову копију држи у седишту или другој пословној преговорици послодавца или на другом месту, у зависности од тога где запослени или радно ангажовано лице ради.

Дакле, постоји могућност да инспекција тражи на увид уговоре о раду за запослене у издвојеним јединицама. Исто тако, уколико су пословне јединице регистроване при Агенцији за привредне регистре Републике Србије, потребно је и да М обрасци запослених у издвојеним јединицама буду у складу са пријављеном структуром компаније, односно да су запослени пријављени на важећу пословну јединицу.

Рубрика 2 – Подаци о запосленима

Први сегмент тиче се статистичких елемената којима располаже свака кадровска служба.

Овде је потребно обратити пажњу на питања да ли послодавац ангажује лица ван радног односа и да ли су ти уговори у складу са Законом о раду.

Уколико је одговор позитиван, биће потребно да се приложи копије уговора о делу, ПП пословима и слично.

Треће питање тиче се места где се чувају уговори о радном ангажовању запослених. У вези

Рубрика 11 – Измена уговорених услова рада

Ова рубрика одговара на питања која се тичу премештаја запослених са једног посла на други, са једног места рада на друго, као и присуства запослених који су упућени на рад од стране других послодаваца, али и на питања да ли су вршене промене елемената уговора о раду и да ли су тада нуђени анекси уговора о раду и писана обавештења.

Уколико је било оваквих измена, потребно је припремити примере одговарајућих решења, анекса и обавештења којима се доказују иста. Приликом издавања ових радноправних аката битно је поштовати законске одредбе које ограничавају измене на више начина:

- члановима 171. и 172. Закона утврђено је у којим ситуацијама је послодавац дужан да понуди анекс уговора о раду и пропратно обавештење;
- чланом 172а Закона дозвољава се изузетак у том смислу да запослени може да буде привремено премештен на друге одговарајуће послове на основу решења, без понуде анекса уговора у смислу члана 172. овог закона, најдуже 45 радних дана у периоду од 12 месеци;
- члан 173. Закона прописује услове за премештај на друго место рада без престанка запосленог;
- члан 174. Закона регулише упућивање на рад код другог послодавца.

Рубрика 12 – Престанак радног односа

Ово је последња рубрика и по искуству најдискутабилнија у радноправној теорији и пракси.

По овом питању потребно је приложити решења о престанку радног односа и то подељена према разлогу престанка – од споразумног престанка до престанка по сили закона.

Инспекцијски надзор у овој рубрици подразумева контролу целокупног поступка престанка радног односа и поштовање свих законских норми везаних за то, као и исплату свих доспелих потраживања запосленог. Последње питање тиче се враћања радне књижице која је престала да има статус јавне исправе још пре пар година.

Сваки од стадијума престанка радног односа подложен је контроли и потребно је припремити целокупну документацију која прати ток престанка радног односа од решења о отказу, преко обавештења о последицама при остваривању права у случају незапослености (уколико је у питању споразумни раскид или отказ од стране запосленог, запослени нема право на новчану накнаду у случају незапослености у НСЗ), до решења о отпремнини.

Ситуација која је мање присутна у пракси јесте престанак радног односа у случају смрти запосленог, поготово када протекне рок од 3 дана од тренутка смрти да би се иста регистровала на порталу ЦРОСО-а. Тада је потребно да се решење донесе ретроактивно, као и да се, уз пропратни акт у ком је објашњено зашто је дошло до прекорачења рока, преда захтев у филијали ПИО фонда, која ће уз Извод из матичне књиге умрлих евидентирати престанак радног односа ретроактивно. У случају инспекцијског надзора постоји могућност да се проверава да ли је донето решење о престанку радног односа због смрти запосленог.

Инспекција рада није у обавези да прође кроз сва питања контролне листе, већ може да се концентрише само на поједине рубрике. И поред ове могућности, инспектори углавном пролазе кроз све рубрике, а поједине које се не контролишу углавном и нису погодне за контролу, нпр. рубрика 3 – Синдикална организација – уколико привредно друштво нема синдикат и сл.

Укупан број бодова, уколико би се прошло кроз све области, износи 105.

На основу свих бодовних ставки које су биле предмет инспекцијског надзора одређује се број бодова и на основу њега степен ризика, који се креће од незнатног (96–100%) до критичног (1–60%).

Контролна листа је саставни део записника о инспекцијском надзору.

Упутно би било да се попуне све ставке које су неспорне, као и да се припреми документација за коју се унапред зна да ће бити предмет контроле, како би се приликом надзора уштедело на времену.

Питања претплатника на теме из области зарада

Повраћај дела доприноса за новозапослено лице

Питање:

Да ли правно лице у форми ДОО-а има право на поврат доприноса у износу од 65% уколико запосли незапослено лице са Националне службе за запошљавање, које је било дуже од 6 месеци на Бироу?

Одговор:

Правно лице регистровано као друштво са ограниченом одговорношћу има право на повраћај дела плаћених доприноса за обавезно социјално осигурање на терет запосленог и на терет послодавца по основу зараде за новозапослено лице исплаћене закључно са 31. децембром 2019. године, **под условима прописаним чланом 45. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање** („Сл. гласник РС”, бр. 84/2004... и 95/2018).

Услови из члана 45. Закона:

Новозапосленим лицем из **сћава 1. овој члана** **смаћра** се лице са којим је послодавац закључио уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи, које је пријавио на обавезно социјално осигурање у Централни рејстар обавезној социјалној осигурања и које је пре заснивања радног односа код Националне службе за запошљавање било без прекида пријављено као незапослено најмање шест месеци, а лице које се **смаћра** приравником најмање три месеца.

Новозапосленим лицем из **сћава 1. овој члана** не **смаћра** се лице које је пре заснивања радног односа било запослено код послодавца који је повезано лице са послодавцем код кога заснива радни однос, односно код послодавца који би, да није престао да постоји, био повезано лице са послодавцем код кога новозапослено лице заснива радни однос, независно од тога да ли је постојао прекид радног односа.

Повезано лице, у смислу овој закона, јесте лице које се **смаћра** повезаним лицем у смислу закона којим се уређује порез на добити правних лица.

Олакшицу из **сћава 1. овој члана** може остварити послодавац ако се заснивањем радног односа са новозапосленим лицем повећа број запослених код послодавца у односу на број запослених на дан 31. марта 2014. године.

Олакшицу из **сћава 1. овој члана** може да користи и послодавац који зајочне обављање делатности после 31. марта 2014. године.

Послодавац има право на повраћај плаћених доприноса из **сћава 1. овој члана**, и то:

- 1) 65% ако је засновао радни однос са најмање једним, а највише са девет новозапослених лица;
- 2) 70% ако је засновао радни однос са најмање 10, а највише са 99 новозапослених лица;
- 3) 75% ако је засновао радни однос са најмање 100 новозапослених лица.

Збир износа плаћеној доприноса за који послодавац има право на повраћај према **сћаву 7. овој члана** и износа плаћеној доприноса за који послодавац нема право на повраћај, представља износ укупно плаћене обавезе доприноса по основу зараде за новозапослено лице.

Повраћај плаћених доприноса из **сћава 7. овој члана** врши се у складу са законом којим се уређују порески послови и пореска администрација, у року од 15 дана од дана подношења захтева за повраћај надлежном пореском органу.

Послодавац који за одређено лице користи било коју врсту подстицаја који су уређени одговарајућим законом, осим у складу са одредбом закона којим се уређује порез на доходак грађана која се односи на исту врсту олакшице, по основу заснивања радног односа са тим лицем нема право да за то лице оствари олакшицу из овој члана.

Олакшицу из овој члана не могу остварити државни органи и организације, Заштитник грађана, Повереник за заштиту равноправности, Државна ревизорска институција, Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Агенција за борбу против корупције, Републичка комисија за заштиту права у пословима јавних набавки, Комисија за заштиту конкуренције, Комисија за хартије од вредности, Фискални савет, Републичка радиодифузна

ривања права на остале накнаде основицу доприноса чини лична зарада, односно опорезива добит, односно паушално утврђени приход, док је обвезник плаћања доприноса за време остваривања права на остале накнаде предузетник.

Ако предузетница одлучи **да за време остваривања права на остале накнаде региструје прекид обављања делатности**, за време тог прекида нема обавезу плаћања пореза на приходе од самосталне делатности, као и доприноса, **с тим да може да настави плаћање доприноса и у периоду у којем не обавља делатност, у складу са чланом 50. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање**. У погледу плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање указујемо на одредбу члана 50. став 1. Закона о доприносима, према којој предузетнику који прекине обављање делатности у складу са законом **обавеза плаћања доприноса мирује** у периоду у којем не обавља делатност. Међутим, одредбом става 2. истог члана Закона о доприносима прописано је да **обвезник може да настави плаћање доприноса и у периоду у којем не обавља делатност**.

Кад обвезник наставља да плаћа доприносе за време привременог прекида обављања делатности, сам бира основицу на коју ће плаћати

доприносе, с тим што она не може да буде нижа од Законом прописане најниже основице за плаћање доприноса.

За предузетнице које настављају да обављају делатност за време остваривања права на остале накнаде, основицу доприноса чини лична зарада, односно опорезива добит, односно паушално утврђени приход, а не износ накнаде. У датом случају то је паушално утврђени приход.

Дакле, предузетнице које су привремено прекинуле обављање делатности за време остваривања права на остале накнаде имају прекид у осигурању јер држава за време остваривања права на поменути накнаду не плаћа доприносе за обавезно социјално осигурање по наведеном основу. Ако не желе да имају прекид у осигурању, могу да искористе одредбу члана 50. став 2. Закона о доприносима, према којој предузетник који прекине обављање делатности (ако то жели) може да настави плаћање доприноса и у периоду у којем не обавља делатност. Да би се искористила ова законска могућност, треба да се поднесе одговарајућа пореска пријава (ППДГ-1С или ППДГ-1Р) са основом за пријаву – ознака 18 (наставак плаћања доприноса у периоду прекида обављања самосталне делатности).

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција **Моје каматне стоје**, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За ирешилају и грује информације иишише нам на: office@ingpro.rs или нас йозовише на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Анализа преломне тачке

У овом тексту представљен је финансијски симулациони модел у *Microsoft Excel*-у који се користи у пословном одлучивању и анализи преломне тачке рентабилности. Предност моделирања у табеларном програму јесте његова широка распрострањеност на пословним рачунарима, велики број уграђених функција и модула за анализу података и извештавање, једноставна и ефикасна анализа сценарија путем тренутне промена свих променљивих захваљујући функцији уланчавања ћелија, једноставно коришћење, краће време израде модела, додатне погодности као што је ВБА и доступност *add-in* програма. Преломна тачка (*break-even point*) представља тачку у којој се не остварује ни профит ни губитак у скупу пословних трансакција, као и тачку у којој су укупни трошкови изједначени са укупним приходима (праг рентабилности).

Увод

Тип одлучивања који је предмет разматрања у овом тексту заснован је на **праћењу трошкова како би се утврдило који су трошкови релевантни за одлуке**. Пословни резултат посматра се као нето вредносни исход свесног комбиновања елемената пословног резултата од стране управљачке структуре предузећа у датом општем економском амбијенту. У основне елементе пословног резултата сврставају се **приходи**, односно учинак у улози позитивне компоненте, као и **расходи**, односно **трошкови** као негативни ток вредности.

Релевантни трошкови и приходи су они који се мењају као последица одлуке. **Опортунитетни трошак** представља се као изгубљена потенцијална корист која би се добила од најбољег одбаченог правца активности. Маргинални трошак је трошак једне додатне јединице.

Када се утврђују релевантни трошкови и приходи, могу да се примене следећи принципи:

- прошли (неповратни) трошкови нису релевантни,
- фиксни трошкови нису релевантни,
- будући трошкови и приходи јесу релевантни ако би варирали при доношењу различитих одлука,
- обрачун трошкова у сврхе доношења пословних одлука није идентичан признавању трошкова у финансијском рачуноводству,

- опортунитетни трошкови могу бити важни за доношење одлука,
- нефинансијски фактори могу играти значајну улогу у одлучивању, нарочито ако компанија има и друге циљеве осим остваривања профита.

Управљање пословним резултатом претпоставља:

- пажљиву *cost-benefit* анализу у поступку доношења појединачних одлука и
- пажљиво интегрално периодично планирање и контролу, као нужне инструменте управљања.

Анализа трошак – приход – добит

Пословно одлучивање на бази података управљачког рачуноводства углавном се заснива на праћењу односа трошкова, прихода и добити. Један од основних алата за планирање који користе менаџери и финансијски аналитичари јесте анализа трошак – приход – добит (тзв. ЦВП анализа), која **подразумева утврђивање тзв. преломне тачке**.

Преломна тачка одређеног обрачунског периода дефинише се као онај обим реализације при којем је износ прихода једнак збиру фиксних трошкова тог обрачунског периода и варијабилних трошкова узрокованих насталим приходима. На том обиму реализације **добит је једнака нули**. Према томе, преломна тачка (*break-even point*) јесте тачка у којој се не остварује ни профит ни губитак у скупу пословних трансакција и предста-

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

Слика 16: Дводимензионална табела – унос улазних параметара и формуле

	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
8		Утицај промене цене и варијабилних трошкова на зараду по јединици										
9	Зарада по јединици	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200
10		100	-400	-500	-600	-700	-800	-900	-1000	-1100	-1200	-1300
11		200	-300	-400	-500	-600	-700	-800	-900	-1000	-1100	-1200
12		300	-200	-300	-400	-500	-600	-700	-800	-900	-1000	-1100
13		400	-100	-200	-300	-400	-500	-600	-700	-800	-900	-1000
14		500	0	-100	-200	-300	-400	-500	-600	-700	-800	-900
15		600	100	0	-100	-200	-300	-400	-500	-600	-700	-800
16		700	200	100	0	-100	-200	-300	-400	-500	-600	-700
17		800	300	200	100	0	-100	-200	-300	-400	-500	-600
18		900	400	300	200	100	0	-100	-200	-300	-400	-500
19		1000	500	400	300	200	100	0	-100	-200	-300	-400
20		1100	600	500	400	300	200	100	0	-100	-200	-300
21		1200	700	600	500	400	300	200	100	0	-100	-200
22		1300	800	700	600	500	400	300	200	100	0	-100
23		1400	900	800	700	600	500	400	300	200	100	0
24		1500	1000	900	800	700	600	500	400	300	200	100
25		1600	1100	1000	900	800	700	600	500	400	300	200
26		1700	1200	1100	1000	900	800	700	600	500	400	300
27		1800	1300	1200	1100	1000	900	800	700	600	500	400
28		1900	1400	1300	1200	1100	1000	900	800	700	600	500
29		2000	1500	1400	1300	1200	1100	1000	900	800	700	600
30	Max Profit		1500	1400	1300	1200	1100	1000	900	800	700	600

Слика 17: Дводимензионална табела – дијалог бокс

	A	B	C	D	E
1		УЛАЗНИ ПОДАЦИ			
2					
3	CP	Цена производа		€	1.000,00
4	FT	Фиксни трошкови		€	10.000,00
5	VTj	Варијабилни трошкови по јединици производа		€	600,00
6	OR	Обим реализације	kom		50
7					
8					
9		ИЗЛАЗНИ РЕЗУЛТАТИ			
10	P	Планирани приход		€	50.000,00
11	VT	Варијабилни трошкови		€	30.000,00
12	KD	Контрибуциони / маргин		€	20.000,00
13	FT	Фиксни трошкови		€	10.000,00
14	UT	Укупни трошкови		€	40.000,00
15	ND	Нето добитак -профит (3-4)		€	10.000,00
16	Zj	Зарада по јединици		€	200,00
17	SVT	Стопа варијабилних трошкова (2/1)*100			60%
18	SKD	Стопа контрибуционог добитка (3/1)*100			40%
19	PTv	Промет за ПТР (ПТР вредносно) (4/(100-7))		€	25.000,00
20	PTk	Обим за ПТР (преломна тачка количински) (4/цена - вт)			25
21	DPT	Дани достизања преломне тачке			182
22	SMS	Стопа марже сигурности ((1-8)/1)*100			50%

Добијени резултати приказани су на слици 16.

Уколико су варијабилни трошкови по јединици 300 евра, при продајној цени од 500 евра предузеће послује са нулом, односно налази се на преломној тачки. Свако пропорционално повећање цене и варијабилних трошкова води предузеће у зону добитка. На слици 16 види се да за цену од 2.000 евра и варијабилне трошкове у износу од 300 евра предузеће максимизира зараду по јединици. За овај прорачун коришћена је функција MAX која проналази максималну вредност у селектованом опсегу.

Закључак

Имајући у виду да су у тексту дате детаљне инструкције за израду финансијског модела, надамо се да ће сва заинтересована лица која учествују у процесу одлучивања или као доносиоци одлуке или финансијски аналитичари на основу овог текста моћи самостално да креирају дати финансијски модел, који ће им олакшати свакодневне одлуке. Међутим, иако је анализа обрачуна по маргиналним трошковима заснована на анализи преломне тачке корисна у доношењу одлука, да би била коришћена, неопходно је да корисник модела разуме класификацију трошкова на варијабилне и фиксне трошкове. Такође, важно је бити свестан чињенице да постоје трошкови и приходи релевантни за одлучивање и они који то нису, као и да на одлуке могу да утичу и нефинансијски фактори и став предузећа према ризику и неизвесности. Осим тога, појединци не доносе увек потпуно рационалне одлуке, а у многим ситуацијама немају на располагању ни савршене информације, па стога треба бити опрезан и свестан шире слике и контекста у којем се одлуке доносе.

Контрола оствареног пословног резултата у првих девет месеци 2019. године

Наша привредна друштва немају законску обавезу да састављају деветомесечни периодични обрачун. Међутим, корисно је за овај период извршити контролу оствареног пословног резултата из више разлога. Прво, деветомесечни обрачун умногоме може да укаже на предстојеће годишње резултате и, друго, овај резултат представља реалну основу за послове у вези са израдом плана пословања за 2020. годину.

Утврђивање планских величина за период јануар–септембар

Производно привредно друштво, чији ће подаци бити анализирани у овом тексту, почетком године усвојило је основне планске величине које се односе на обим производње, приход и добитак од производње. Ове величине усвојене су на нивоу целе године, па их треба свести на период јануар–септембар и тако утврдити план за првих девет месеци ове године. У зависности од динамике производње, то може да се ради на два начина:

1) У случају равномерне годишње динамике, план за девет месеци утврђује се на основу рачунице:

$$\text{План I–IX} = \frac{\text{План I–XII}}{12} \times 9$$

2) Ако привредно друштво има одређену динамику у зависности од периода године, што је најчешћи случај, план за девет месеци израчунава се непосредно сабирањем планова свих досадашњих месеци или планова досадашња три квартала, или пак, уколико је план задат за целу годину, према следећем примеру:

$$\text{План I–IX} = (\text{План I–VI}) + (\text{План VII–XII} \times 50\%)$$

У овом случају план није динамички разбијен на месеце, а изразита је динамика пословања у току године, па план јануар–септембар може бити постављен као збир плана за јануар–јун и половине плана за јул–децембар, уколико то одговара стварној динамици производње.

У сваком случају, циљ је поставити одговарајући упоредни податак за планске величине ради адекватности њиховог упоређивања са извршењем.

Под претпоставком да је план за првих девет месеци једнак износу девет дванаестина годишњег плана, обим производње, приход и добитак били би следећи:

ОПИС	Обим производње (Qp)	Приход (Pr)	Добитак (Dp)
План за 2019.	5.400 ком.	648.000 дин.	59.250 дин.
План I–IX	4.050 ком.	486.000 дин.	44.440 дин.

На основу ових података могу се поставити одређени плански показатељи:

- просечно планирана цена по комаду: 486.000 дин. ÷ 4.050 ком. = 120 динара/комаду;
- планирани расходи: 486.000 дин. - 44.440 дин. = 441.560 динара;
- планирана економичност: 486.000 дин. ÷ 441.560 дин. = 1,10 динара;
- учешће добитка у приходу: 44.440 дин. ÷ 486.000 дин. = 9,1%.

На овај начин утврђене су планске величине за период јануар–септембар, које се упоређују са остварењем за исти период.

Часопис
„ПОСЛОВНИ САВЕТНИК”
препоручите и другима!

Дакле, на пад прихода скоро једнако су утицали пад обима производње и пад продајне цене. Наиме, на подбачај плана прихода од 73.500 динара утицао је пад обима производње са 36.013 динара и пад цена у односу на план са 37.487 динара ($36.013 + 37.487 = 73.500$ дин.).

На овај начин идентификовани су ближи узроци због којих је план прихода подбацио у девет месеци. Према истој методи било би испитано да ли је утицало повећање прихода или повећање обима и цена. Зато је овај модел утврђивања утицаја обима производње и цена на приходе универзалан за све видове кретања ова три елемента.

Утицај на однос планског и оствареног добитка

Иако је констатован пад обима, цена и прихода у посматраном привредном друштву, добитак који је остварен за девет месеци јесте изнад плана за поменути период. Пошто је добитак једнак разлици прихода и расхода, а евидентан је пад прихода, могуће је закључити да је раст добитка у односу на план последица смањења трошкова пословања. До каквих се односа дошло између планираних и остварених трошкова у привредном друштву и утицаја тих промена на остварени добитак, утврђује се на основу формуле за мерење динамике планских трошкова (што се обележава са U_t – утицај трошкова):

$$U_t = D_i - D_p - U_q - U_c, \text{ где је:}$$

D_i и D_p остварени и планирани добитак, U_q – утицај обима, а U_c – утицај цена.

Утицај трошкова у примеру износи:

$$U_t = 48.000 - 44.440 - (-36.013) - (-37.487) = 77.060 \text{ динара.}$$

Остварени трошкови мањи су од планираних за 77.060 динара, па је јасно да су они пресудно утицали на повећање економичности, на повећање износа добитка и показатеља учешћа добитка у приходу. Детаљнијом анализом може да се утврди да је смањење обима производње праћено нижим трошковима материјала, али и зарада, пошто је један део радника послат на плаћено

одсуство. И други трошкови држани су под контролом, тако да је укупна економија и коришћење средстава повећано. У наредној табели могу се навести квантитативно сви утицаји који су до сада изведени на добитак:

Утицај смањене производње	-36.013 дин.
Утицај снижене продајне цене	-37.487 дин.
Утицај снижених трошкова	+77.060 дин.
Одступање добитка од плана због свих наведених утицаја:	+ 3.560 дин.

Према томе, привредно друштво је повећало остварени добитак у односу на план за 3.560 динара (48.000 уместо планираних 44.440 динара), на шта су негативно утицали пад производње и цена, а позитивно смањење трошкова. Повећање добитка, дакле, настаје због већег пада трошкова у односу на пад прихода.

Последњи преглед утицаја три фактора на добитак може да се посматра у разним варијантама: да ли би се остварио добитак да трошкови нису смањени или да цене нису смањене, или да је производња остала на планираном обиму. На пример, шта би се догодило са добитком да трошкови нису смањени види се из следећег прегледа:

Утицај смањене производње	-36.013 дин.
Утицај снижене продајне цене	-37.487 дин.
Утицај снижених трошкова	0
Да није дошло до смањења трошкова, одступање од планираног добитка износило би:	-73.500 дин.

На сличан начин може да се испита какав би био резултат да су цене остале на планираном нивоу (добитак би био већи и износио би $77.060 - 36.013 = 41.047$ динара) или да је обим производње остварен у нивоу плана са истим смањењем цена и трошкова итд.

Ово су неке од метода испитивања квалитета оствареног пословног резултата за период јануар–септембар ове године, које могу корисно да послуже не само за објашњење тенденција у том резултату, већ и као припрема за постављање планских циљева у наредној години.

Изводи из актуелних мишљења Министарства финансија

РАЧУНОВОДСТВО

- Рачуноводствени отпис потраживања од купца из иностранства

ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

- Испорука опреме за видео-надзор са уградњом сматра се прометом добара из области грађевинарства
- На уговоре који се не сматрају уговором о донацији у смислу члана 24. став 1. тачка 16а) Закона о ПДВ-у, не може се применити ослобођење од ПДВ-а прописано том одредбом
- Модуларни контејнери за смештај запослених на градилишту – с аспекта ПДВ-а и пореза на имовину
- Обвезник ПДВ-а издаје рачун лицу коме врши промет, независно од тога које лице ће извршити плаћање
- У основицу за обрачун ПДВ-а за увоз нафтних деривата урачунава се накнада за унапређење енергетске ефикасности
- Услови за ослобођење од ПДВ-а код првог преноса права располагања на објекту који се налази у слободној зони
- У основицу за обрачун ПДВ-а за промет енергије односно енергената урачунава се накнада за унапређење енергетске ефикасности

ПОРЕЗ НА ДОБИТ ПРАВНИХ ЛИЦА

- Нова улагања у основна средства, извршена у периоду трајања пореског ослобођења, исказују се у обрасцу СУ
- Исказивање података на редном броју 4 обрасца СУ о основним средствима за која се не остварује право на подстицај (нпр. путнички аутомобил), у случају обвезника који је обављао делатност пре почетка периода улагања
- Приход који је остварило нерезидентно правно лице, као стечајни поверилац, у поступку намирења потраживања из стечајне масе резидентног правног лица

ПОРЕЗ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА

- Опорезивање зараде нерезидента коју остварује од иностраног послодавца, а упућен је на рад у Србију
- Опорезивање зараде коју резидент Србије оствари из радног односа у Катару
- Обавеза плаћања пореза на доходак грађана приликом исплате награде
- Рачунање периода од најмање десет година власништва над уделом у привредном друштву као услова за остваривање права на пореско изузимање
- Накнада за коришћење личног имена физичког лица
- Примање запосленог по основу коришћења синдикалних средстава сакупљених са рачуна послодавца представља примање запосленог које има третман зараде

ПОРЕЗИ НА ИМОВИНУ

- Основица пореза на имовину за непокретност за коју је пореска обавеза настала по основу судске одлуке
- Ослобођење од пореза на пренос апсолутних права не може да се оствари по основу куповине другог стана
- Услови за примену ослобођења од пореза на имовину за објекте који су намењени и користе се искључиво за примарну пољопривредну производњу
- Утврђивање основице пореза на имовину за кућу за становање обвезника који не води пословне књиге
- Разврставање рибњака за сврху утврђивања основице пореза на имовину

ДЕВИЗНО ПОСЛОВАЊЕ

- Трансакције по основу премија осигурања и преноса по основу животних осигурања између резидената и између резидената и нерезидената у Републици могу се вршити и у девизама

Девизно пословање

Мишљење Министарства финансија
бр. 011-00-00446/2019-16 од 22. 7. 2019. године

Трансакције по основу премија осигурања и преноса по основу животних осигурања између резидената и између резидената и нерезидената у Републици могу се вршити и у девизама

У допису најпре постављате питање да ли се и под којим условима може извршити исплата осигуране суме осигуранику који је нерезидент – физичко лице које је запослено у представништву резидента – правног лица у иностранству, при чему је основ за исплату осигуране суме уговор о колективном животном осигурању који је резидент – правно лице, као послодавац нерезидента – физичког лица, закључио са резидентом – друштвом за осигурање, а исплата би се извршила на рачун осигураника који је отворен код банке у иностранству. С тим у вези, указујемо на то да је чланом 3. Закона прописано да се плаћање, наплаћивање и пренос по текућим пословима између резидената и нерезидената врши слободно, у складу са овим законом, те да плаћања и преноси по основу текућих послова обухватају, између осталог, и преносе у корист физичких лица по основу ликвидираних штета по основу уговора о осигурању.

Поред тога, Шифарником основа наплате, плаћања и преноса у платном промету са иностранством, који је Прилог 2 Упутства за спровођење Одлуке о условима и начину обављања платног промета са иностранством („Службени гласник РС”, од броја 24/07 до броја 82/17), прописана је шифра прилива и одлива 259 која се уноси у налоге платног промета са иностранством приликом, између осталог, наплате и плаћања премија осигурања и преноса по основу осигурања живота које нерезиденти власници полиса плаћају резидентним друштвима за осигурање. Ипак, како је Народна банка Србије надлежна за тумачење подзаконских прописа о обављању платног промета са иностранством, а којим прописима је обухваћено и Упутство за спровођење Одлуке о условима и начину обављања платног промета са иностранством, упућујемо вас да се за добијање мишљења у вези са применом шифре 259 обратите тој институцији.

Даље у допису постављате питање да ли се и под којим условима може извршити исплата

осигуране суме осигуранику који је резидент – физичко лице, при чему је основ за исплату осигуране суме уговор о индивидуалном животном осигурању који је резидент – физичко лице закључио са резидентом – друштвом за осигурање. У вези с овим питањем указујемо на то да је чланом 34. став 1. Закона прописано да се плаћање, наплаћивање и пренос између резидената и између резидената и нерезидената у Републици врши у динарима, док је ставом 2. тачком 4) истог члана Закона прописано да се, изузетно од одредбе става 1. овог члана, плаћање, наплаћивање и пренос у Републици могу вршити и у девизама по основу премија осигурања и преноса по основу животних осигурања. **С обзиром на наведено, не видимо сметњу да се трансакције по основу премија осигурања и преноса по основу животних осигурања између резидената и између резидената и нерезидената у Републици врше, осим у динарима, и у девизама.**

Одговор у вези са применом прописа дали смо према подацима изнетим у захтеву. Напомињемо да, сходно члану 8. став 1. Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС”, број 9/10), Народна скупштина доноси аутентично тумачење закона, као и да, у складу са чланом 80. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 37/18 и 30/18), мишљења органа државне управе нису обавезујућа.

ПС

ИНГ-ПРО

Мишљења Министарства трговине у вези са применом новог Закона о трговини

Мишљење Министарства трговине, туризма и телекомуникација број 011-00-00328/2019-03 под 1)

Да ли продавац услед тржишних кретања и интересовања купаца може поново да врши продају робе која је била на распродаји услед престанка њене продаје и који је минимални период који мора да протекне између краја распродаје и поновног почетка продаје робе?

Законом о трговини („Службени гласник РС”, бр. 52/2019), чланом 37. ставом 3, прописује се да је распродаја робе, продаја по нижој цени у односу на претходну цену, у случају престанка пословања трговца, престанка пословања у одређеним објектима или престанка продаје одређене робе.

У складу са наведеним, не постоји могућност поновне продаје робе која је већ била на распродаји услед престанка пословања трговца, престанка пословања у одређеним објектима или престанка продаје одређене робе.

Мишљење Министарства трговине, туризма и телекомуникација број 011-00-00328/2019-03 под 2)

Који је минимални рок између краја једне акцијске продаје и почетка друге акцијске продаје исте робе, у ком роба мора да се продаје по редовној цени, односно по цени која није умањена?

Чланом 37. ставом 7. Закона о трговини („Сл. гласник РС”, бр. 52/2019) прописано је да је акцијска продаја, продаја робе/услуге по цени која је нижа од претходне цене те робе/услуге и траје не дуже од 31 дан. У ставу 8. Закон наводи да трговац и пружалац услуге који организују акцијску продају са роком важења до три дана не морају да истакну снижену и претходну цену, већ јасно одређење процента снижења.

Закон не прописује колико времена треба да протекне између две акцијске продаје исте робе, већ само максимално трајање акције.

Мишљење Министарства трговине, туризма и телекомуникација број 011-00-00328/2019-03 под 3)

Који је минимални рок који мора да прође између краја промотивне продаје и почетка акцијске продаје робе која се први пут уводи у продају (рок у ком се роба продаје по цени већој него у промотивној продаји)?

Члан 36. став 9. Закона о трговини („Сл. гласник РС”, бр. 52/2019) дефинише промотивну продају, као продају робе која се први пут уводи у понуду трговца и која се стога нуди по нижој цени од цене која ће бити формирана у редовној понуди, а чланом 37. став 7, акцијску продају као продају робе/услуге по цени која је нижа од претходне цене те робе/услуге и траје не дуже од 31 дан.

Као што се види у горенаведеном тексту, у Закону се не наводи колики временски период мора да прође између краја промотивне продаје и почетка акцијске продаје робе.

Мишљење Министарства трговине, туризма и телекомуникација број 011-00-00328/2019-03 под 4)

Која је минимална количина робе за коју је дозвољено оглашавање продајних подстицаја (нпр. који је проценат од укупних артикала у малопродајном објекту)?

Чланом 38. ставом 1. Закона о трговини („Сл. гласник РС”, бр. 52/2019) забрањено је оглашавање продајних подстицаја за робу које има у тако малој количини да је очигледно да се тиме намељава привлачење купаца ради навођења на куповину друге робе, осим ако није назначена јасно расположива количина на дан почетка продајног подстицаја.

Закон јасно прописује да, у случају оглашавања продајних подстицаја, роба не сме бити у тако малој количини, где би намера била привлачење купаца на куповину друге робе, сем у случају да је јасно назначена расположива количина на дан оглашавања.

ли би могли имати у продаји бријаче који би се продавали у паковању од 6 + 2, од којих су два бријача гратис, и поред те понуде имати у понуди још бријач по комаду, док у понуди не би било бријача у паковању од 6 комада? С тим у вези, обавештавамо вас следеће:

Чланом 36. став 7. Закона о трговини („Сл. гласник РС”, бр. 52/19) прописано је да је понуда пратећег поклона могућа само ако трговац, од-

носно пружалац услуге већ нуди робу/услугу без пратећег поклона.

У складу са тим, уколико трговац у редовној продаји има бријач по комаду, истоветан као бријачи за које би понудио продајни подстицај, и уколико збир цена шест бријача по комаду није мањи од цене паковања бријача 6 + 2, може нудити продајни подстицај који се односи на паковање бријача 6 + 2, од којих су два бријача гратис.

ПС

Електронско издање **ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ**

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници **www.propisi.net** и садржи преко 250.000 докумената: прописе, судску праксу, службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области, као и коментаре прописа врхунских стручњака, при чему су сва наведена документа међусобно повезана.

ЗАШТО СЕ ПРЕТПЛАТИТИ БАШ НА ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима, као и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова нуде могући резултати.

За препоруке и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Календар пореских и других обавеза за октобар 2019. године

Закон о порезу на додату вредност Уредба о критеријумима на основу којих се утврђује шта се, у смислу Закона о порезу на додату вредност, сматра претежним прометом добара у иностранство Правилник о поступку остваривања права на повраћај ПДВ и о начину и поступку рефакције и рефундације ПДВ			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење и плаћање ПДВ-а за пореског дужника који није обвезник ПДВ-а, на обрасцима ПОПДВ и ПП ПДВ	1. 9 – 30. 9. 2019.	10. 10. 2019.	Пореску пријаву ПДВ дужни су да поднесу и порески дужници који нису обвезници ПДВ-а у року од десет дана по истеку пореског периода у којем је настала пореска обавеза
Подношење ПОПДВ и ПП ПДВ и уплата ПДВ-а од стране обвезника ПДВ-а и пореских дужника из члана 10. Закона, који имају месечни порески период, као и за обвезника из члана 36а Закона	1. 9 – 30. 9. 2019.	15. 10. 2019.	Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ јесте календарски месец за обвезника који је у претходних 12 месеци остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара, као и за обвезника из члана 36а Закона
Подношење пореске пријаве ПП ПДВ надлежном пореском органу – у року од 15 дана по истеку пореског периода	1. 7 – 30. 9. 2019.	15. 10. 2019.	Обвезник за кога је порески период календарско тромесечје – у претходних 12 месеци остварио је промет мањи од 50.000.000 дин.

Закон о порезу на добит правних лица			
Опис	Период	Рок	Основ
Месечна аконтација пореза на добит правних лица	1. 9 – 30. 9. 2019.	15. 10. 2019.	На основу пореске пријаве за претходну годину, односно претходни порески период, или на основу месечне аконтације из последњег месеца претходног пореског периода
Подношење пријаве на обрасцу ПДПО/С	у року од 3 дана од исплате		Резидентни обвезник који откупљује секундарне сировине и отпад од резидентног, односно нерезидентног правног лица, дужан је да приликом исплате накнаде тим лицима најкасније у року од три дана од дана исплате обрачуна обустави и на прописани рачун уплати порез по одбитку, као и да поднесе пореску пријаву надлежном пореском органу. Пријава се подноси на обрасцу ПДПО/С.

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршења те обавезе			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење обрасца ИОСИ. Уплата обавезе за претходни месец.	1. 9 – 30. 9. 2019.	5. 10. 2019.	Обавеза послодавца да Пореској управи достави Извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са Законом – образац ИОСИ, електронским путем преко портала Пореске управе или попуњавањем обрасца у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе

Закон о акцизама Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Достављање податка о залихама одређених нискоалкохолних пића, на последњи дан у месецу	1. 9 – 30. 9. 2019.	10. 10. 2019.	Произвођачи нискоалкохолних пића који на дан 31. децембра 2015. године имају произведена нискоалкохолна пића која садрже више од 1,2% вол алкохола, а највише до 5% вол алкохола, дужни су да надлежној организационој јединици Пореске управе достављају податак о стању залиха нискоалкохолних пића пописаних на последњи дан у месецу, до утрошка тих залиха
Достављање података о стању залиха кафе на последњи дан у месецу	1. 9 – 30. 9. 2019.	10. 10. 2019.	Лице које се на дан 31. децембра 2017. године бави прерадом, пржењем, паковањем, као и другим са њима повезаним радњама које се врше у сврху производње кафе, дужно је да надлежној организационој јединици Пореске управе доставља податак о стању залиха кафе на последњи дан у месецу, и то за сваки месец, до утрошка пописаних залиха
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 9 – 30. 9. 2019.	15. 10. 2019.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 9 – 30. 9. 2019. 1. 10 – 15. 10. 2019.	15. 10. 2019. 31. 10. 2019.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 9 – 30. 9. 2019.	најраније 20. 10. 2019.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 9 – 30. 9. 2019.	најраније 20. 10. 2019.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 9 – 30. 9. 2019.	најраније 20. 10. 2019.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво за индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа

Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање			
Опис	Период	Рок	Основ
Уплата обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере	1. 9 – 30. 9. 2019.	15. 10. 2019.	Утврђивање обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере врши Пореска управа решењем, на основу података о осигураницима по том основу, које јој доставља надлежна организација за обавезно социјално осигурање
Крајњи рок за исплату зарада за претходни месец, односно обрачун и уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на најнижу основицу ако послодавац нема средства за исплату зарада	1. 9 – 30. 9. 2019.	31. 10. 2019.	Исплаћена зарада или обрачунати доприноси за обавезно социјално осигурање
Плаћање доприноса на приходе од обављања самосталне делатности за претходни месец	1. 9 – 30. 9. 2019.	15. 10. 2019.	Члан 22. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање

Закон о угоститељству			
Опис	Период	Рок	Основ
Боравишна такса	1. 9 – 30. 9. 2019.	5. 10. 2019.	Боравишна такса за сваки дан боравка у угоститељском објекту Напомена: Не односи се на боравишну таксу коју плаћа физичко лице које пружа угоститељске услуге смештаја у објектима домаће радиносће и сеоском туристичком домаћинству и боравишну таксу плаћа квартално по решењу, до 5. у месецу за претходни квартал.

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 18/2016; аутоматично шумачење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан у коме орган не ради, рок истеће кад прошле први наредни радни дан.

ПС

С нама

нема лутања!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси: НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

ПРИВРЕДНА СТАТИСТИКА